دەستەی سەربەخۆی مافی مرۆڤ

ژمارەی: (٣٤٨) لە ٢٠١٨/٤/٣

پاڵپشت بەحوکمی ماددەی یازدەم لە یاسای دەستەی سەربەخۆی مافی مرۆڤ لەهەرێمی کوردستان – عێراق ژمارە (٤)ی ساڵی ٢٠١٠ یاسای دەستەی سەربەخۆی مافی مرۆڤ بریارماندا بەدەرکردنی پەیڕەوی ناوخۆی دەستە:

پەیرەوی ژمارە (١)ی ساڵی ٢٠١٨
پەیڕەوی ناوخۆیی دەستەی سەربەخۆی مافی مرۆڤ

فەسڵی یەکەم :
ئامانجەکانی دەستە وئەرك ودەسەڵاتەکانی

ماددەی (١): ئەم زاراوە ودەستەواژانەی خوارەوە ، ماناکانی بەرامبەریان دەبەخشن بۆ مەبەستی ئەم پەیڕەوی ناوخۆییە :

هەرێم : هەرێمی کوردستان – عێراق

پەرلەمان : پەرلەمانی هەرێمی کوردستان - عێراق

دەستە : دەستەی سەربەخۆی مافی مرۆڤ لە هەرێمی کوردستان – عێراق

سەرۆکی دەستە : سەرۆکی دەستەی سەربەخۆی مافی مرۆڤ لە هەرێمی کوردستان – عێراق

ئەنجومەنی دەستە : ئەنجومەنی دەستەی سەربەخۆی مافی مرۆڤ

ئەنجومەنی کارگێری : ئەنجومەنی کارگێری دەستەی سەربەخۆی مافی مرۆڤ

یاسای دەستە : یاسای دەستەی سەربەخۆی مافی مرۆڤ لە هەرێمی کوردستان – عێراق ژمارە (٤)ی ساڵی ٢٠١٠

نووسینگەی مافی مرۆڤ : نووسینگەی مافی مرۆڤ لە پارێزگا و شار وشارۆچکەکان .

ماددەی (٢): ئامانجی دەستە بەدیهێنانی ئەمانەی خوارەوەیە :

یەکەم : پارێزگارکردن لە مافەکانی مرۆڤ وپتەوکردنی و داکۆکی کردن لێی لە هەموو لایەنەکانەوە بەپێی پێوەرە نێودەوڵەتیەکان .

دووەم : بڵاوکردنەوەی رۆشنبیری مافەکانی مرۆڤ.

ماددەی (٣) : دەستە کار دەکات بۆ باشکردنی ڕەوشی مافی مرۆڤ لەرێگەی هەڵسان بەم ئەرکانەی خوارەوە :

یەکەم : راوێژی خوی سەبارەت بە مەسەلەکانی پەیوەست بە مافی مرۆڤ پێشکەش دەکات و راسپاردە بۆ وەزارەتەکان و دەزگا پەیوەندارەکان لەهەرێم بەرز دەکاتەوە .

دووەم : لەرێگای چەسپاندنی بەهای لێبوردەیی و ماناکانی هاوکاری کۆمەڵایەتییەوە ، رۆشنبیری مافی مرۆڤ و مەسەلەکانی ژنان ومنداڵان بڵاو دەکاتەوە .

سێیەم : چاودێری گونجانی یاساکاری هەرێم ، لەگەڵ پرەنسیپەکانی مافی مرۆڤ ئازادییە سەرەکییەکان و، پێشکەش کردنی پێشنیاز لە بارەیەوە بۆ لایەنە پەیوەندارەکان دەکات .

چوارەم : هەڵسەنگاندنی پلەی پابەندبونی دەسەڵاتەکان لە هەرێمدا ، بەحوکمەکانی بەڵگەنامە و بەندە تایبەتەکانی مافی مرۆڤ و هەردوو پەیمانە نێودەوڵەتیەکان تایبەت بەمافەکانی مەدەنی وسیاسی و مافە ئابوری وکۆمەڵایەتی و رۆشنبیریەکان ، لەگەڵ دەرخستنی ئەو پێشێلکارییانەی کە دوور نییە بەهۆی مومارەسەی دەسەڵاتەکانی هەرێمەوە پەیدا بن .

پێنجەم : ئامادەکردنی لێکۆلینەوە وتوێژینەوەی خولاو وخول و دەرچواندنی بڵاوکراوە وچاپەمەنی دەربارەی رێگاکانی باشترکردنی مافی مرۆڤ لەهەرێمدا لەگەڵ بەستنی کۆڕ وکۆبونەوەی تایبەت لەبارەی مەسەلەی مافەکانی مرۆڤ .

شەشەم : سەردان و چاودێری کردنی بەندیخانەکان و بەرێوەبەرایەتیەکانی چاکسازی کۆمەڵایەتی و دەست بەسەر و بنکەکانی لێکۆلینەوە و ئامادەکردنی راپۆرتی خولاو خول دەربارەی بەندییەکان و سپێردراوان بەچاکسازی کۆمەڵایەتی و دەست بەسەران.

حەوتەم : وەرگرتنی سکاڵا لەخەڵك وکۆمەڵە و رێکخراوەکانی کۆمەڵگەی مەدەنی لەبارەی پێشێلکارییەکانی مافی مرۆڤ و دڵنیا بوون لە راستییان و ئاگاداری داواکاری گشتی بۆ گرتنەبەری رێکاری یاسایی و بەدواداچوون بۆ ئەنجامەکان دەکات .

هەشتەم : هاوکاری لەگەڵ رێکخراوەکانی مافی مرۆڤ و رێکخراوەکانی دیکەی کۆمەڵگای مەدەنی دەکات لەهەرێم و دەرەوەی هەرێمیش ، هەروەها لەگەڵ کۆمەڵە هزری وئابوری و کۆمەڵایەتییەکانیشدا و، ئەلقەی لێتوێژینەوەش لەگەڵ هاوڵاتییان لەهەرێمدا بە جۆرێك رێك دەخات ، کە رۆشنبیری پابەندبوون بە بەندە یاساییەکان و رێککەوتنە نێودەوڵەوتیەکانی مەسەلەکانی مافی مرۆڤـەوە زامن بکات ، لەپێناو سەروەری یاسا و رێزگرتنی مافەکانی مرۆڤـدا .

نۆیەم : لەگەڵ رێکخراوە تایبەتمەندەکان بە مەسەلەی مافی مرۆڤ و لایەنە پەیوەندارەکانی دیکەدا هاوکاری و هاودەنگی دەکات بە ئامانجی نوێنەرایەتی کردنی هەرێمی کوردستان لەکۆبونەوەو کۆنگرەکانی تایبەت بەمافی مرۆڤ.

دەیەم :

أ- راپۆرتی ساڵانە ئامادە دەکات بۆ دەرخستنی رووی راستەقینەی واقیعی مافی مرۆڤ لەهەرێمداو بۆ سەرۆکایەتی هەرێمی کوردستان وسەرۆکایەتی پەرلەمانی کوردستان و سەرۆکایەتی ئەنجومەنی وەزیران وسەرۆکایەتی ئەنجومەنی دادوەری ولایەنە پەیوەندیدارەکان بەرز دەکاتەوە ، لەگەڵ پیشاندانی راسپاردەی بەکردار بۆ پاراستن وبەهێزکردنی مافی مرۆڤ لە کوردستان .

ب- راپۆرتی خولاو خول لەبارەی مافی مرۆڤ بە پەرلەمانی کوردستان دەدات و لەدەزگاکانی راگەیاندن دا بڵاوی دەکاتەوە .

فەسڵی دووەم

ئەرك ودەسەڵاتەکانی سەرۆکی دەستە

ماددەی (٤): سەرۆکی دەستە خۆی سەرۆکی کارگێری دەستەکەیە و بەرپرسی راستەوخۆیە لە جێبەجێکردنی سیاستەکانی و، بەپێی یاساش لەوەوە بڕیار وفەرمان و رێنماییانە دەردەچن کە پەیوەندییان بەکاروبارە هونەری ودارایی و کارگێرییەکانەوە هەیە و ، نوێنەرایەتی دەستەش دەکات لە لەلایەنە حکومی و دام ودەزگا و دەستەکانی دیکەی پەیوەندیدار لە ناوەوە و دەرەوەی هەرێمدا .

ماددەی (٥) : سەرۆکی دەستە بۆی هەیە بەپێی پێوسیتیەکانی کار و پاش رەزامەندی ئەنجومەنی کارگێری بەشەکانی دەستە لەنوێ دابمەزرێنێ یان لێکیان بدات یان هەڵیان بوەشێنێتەوە .

ماددەی (٦) : سەرۆکی دەستە بۆی هەیە لەکاتی پێویست دا بانگهێشتی کۆبونەوەی لەناکاوی ئەنجومەنی دەستە بکات .

ماددەی (٧) : سەرۆکی دەستە بۆی هەیە لایەنە پەیوەندیدارەکان لەوەزارەت و فەرمانگەکانی هەرێم وکەرتی تایبەت و رێکخراوەکانی کۆمەڵگەی مەدەنی بۆ ئامادەبونی کۆبونەوەی ئەنجومەنی دەستە بانگ بکات .

ماددەی (٨) : سەرۆکی دەستە بۆی هەیە رێنمایی دەربکات بۆ ئاسانکاری جێ بەجێکردنی یاسای دەستە .

فەسڵی سێیەم

نووسینگەی سەرۆکی دەستە وپێکهاتەکانی پەیوەست بەوەوە

ماددەی (٩) : نووسینگەی سەرۆکی دەستە لە ئاستی بەرێوەبەرایەتی دەبێت ، فەرمانبەرێك بە پلەی بەرێوەبەر بەرێوەی دەبات کە بڕوانامەی بەرای زانکۆی هەبێت وچەند فەرمانبەرێکیش یاریدەی دەدەن .

ماددەی (١٠) : نووسینگەی سەرۆکی دەستە ئەم ئەرکانەی دەبێت :

یەکەم : سەرپەرشتی پێکهاتەکانی سەر بە نووسینگە دەکات .

دووەم :ئامادەکردنی فەرمان و بریارەکانی تایبەت بە کاری نووسینگە .

سێیەم : وردبینی و بەدواداچون و رێکخستنی پۆستەی هاتوو لەلایەنی باڵا و وەزارەت و لایەنەکانی نەبەستراو بە وەزارەت و هەروەها فەرمانگە و نووسینگەکانی سەر بەدەستە .

چوارەم : رێکخستنی دیدار و چاوپێکەوتنەکانی سەرۆکی دەستە :

پێنجەم : هەر ئیش وکارێك کە لەلایەن سەرۆکی دەستەوە پێدەسپێردرێت .

ماددەی (١١) : پێکهاتەکانی نووسینگەی سەرۆکی دەستە :

١- سکرتاریەت : فەمارنبەرێك بەرێوەی دەبات کە شارەزایی و لێهاتوویی لەکارەکانیدا هەبێت ، ئەرکی وەرگرتنی پۆستە و پەیوەندی تەلەفۆنی وئیمەیل لەگەڵ لایەنە جۆراوجۆرەکان وچاپکردنی نوسراوە فەرمیەکانی نووسینگەیە .

٢- خامەی نهێنی : فەرمانبەرێك بەرێوەی دەبات کە شارەزایی لەبواری کارگێری دا هەبێت . ئەرکی کردنەوەی تۆمار و ئەرشیف کردن وبەدواداچونی نوسراوەکانە .

ماددەی (١٢) : ئەم بەشانەی خوارەوە پەیوەستە بە نووسینگەی سەرۆکی دەستە :

یەکەم : بەشی وردبینی :

دووەم : بەشی تەکنەلۆژیای زانیاری :

ماددەی (١٣) : هەر بەشێك فەرمانبەرێك بەڕێوەی دەبات بە پلەی بەرپرسی بەش ، کە لایەنی کەم هەڵگری بڕوانامەی دبلۆم بێت ، وەپسپۆڕیەکەی گونجاو بێت لەگەڵ سروشتی کارەکەی ، وە لایەنی کەم چوار ساڵ راژەی هەبێت . لەکاتی دانان وپڕکردنەوەی و رکابەری کردن بۆ ئەو پۆستە ئەولەویەت بۆ فەرمانبەرانی دەستە دەبێت.

فەسڵی چوارەم

ئەنجومەنەکانی دەستە :

ماددەی (١٤)

یەکەم : ئەنجومەنی کارگێری ، کە لە سەرۆك و بەڕێوەبەرانی فەرمانگەکانی دەستە و راوێژکاران پێکدێت .

دووەم : ئەنجومەنی دەستە ، لەمانەی خوارەوە پێکدێت :

١- سەرۆکی دەستە / سەرۆك .

٢- بەڕێوەبەری گشتی فەرمانگەی یاسایی و پاراستنی مافی مرۆڤ / بڕیاردەر .

٣- نوێنەری ئەنجومەنی وەزیران پلەکەی لە پلەی تایبەت کەمتر نەبێت / ئەندام .

٤- نوێنەری ئەنجومەنی دادوەری / ئەندام .

٥- نوێنەری داواکاری گشتی / ئەندام .

٦- دوو ئەندام لەوانەی کەکاری دادوەری یان یاسادانان بۆ ماوەیەك کردبێت کە لە (١٠) دە ساڵ کەمتر نەبێت .

سێیەم : مسۆگەرکردنی بەشداری ئافرەت لە ئەنجومەنەکەدا .

چوارەم : ئەنجومەن مانگانە کۆدەبێتەوە ، سەرۆکیش لە کاتی پێویستدا بۆی هەیە بانگهێشتی کۆبونەوەی لەناکاو بکات و، بریارەکانیشی بەزۆرینەی ژمارەی ئامادەبوان وەردەگرێت ولەکاتی یەکسانبوونی دەنگەکاندا ئەو لایەنە سەردەکەوێت کە سەرۆك دەنگی لەگەڵ داوە.

پێنجەم : سەرۆك بۆی هەیە لایەنە پەیوەندیدارەکان لە وەزارەت و فەرمانگەکانی هەرێم و کەرتی تایبەت و رێکخراوەکانی کۆمەلگەی مەدەنی بۆ ئامادەبونی کۆبونەوەکان بکات و بەبێ ئەوەی مافی دەنگ دانیان هەبێت .

فەسڵی پێنجەم

فەرمانگەکان و نووسینگەکانی دەستە

ماددەی (١٥) : دەستە لەم فەرمانگەیە و نووسینگانەی خوارەوە پێکدێت :

یەکەم : فەرمانگەی کارگێری و دارایی :

دووەم : فەرمانگەی یاسایی وپاراستنی مافی مرۆڤ .

سێیەم : فەرمانگەی پەیوەندییەکان و ڕاگەیاندن :

چوارەم : نووسینگەکانی مافی مرۆڤ .

فەسلی شەشەم
فەرمانگەی کارگێری و دارایی

ماددەی (١٦) : فەرمانبەرێ بەرێوەی دەبات بە پلەی بەرێوەبەری گشتی ، ولایەنی کەم پێویستە هەڵگری بڕوانامەی بەرایی زانکۆ بێت لەبواری کارگێری ، یان ژمێریاری ، یان یاسایی یاخود هاوتاکەی ، وەشارەزاو بە ئەزمون بێت لەبواری کارگێری ودارایی. وە دەبێت بەڵێنامەیەکی دەست نووس پێشکەش بکات کە لە کاتی دەوامی فەرمی کاری حزبایەتی نەکات، وە لەکاتی دانان ودەست نیشانکردن وکاندیدبوون بۆ ئەو پۆستە دەبێت ڕەزامەندی دەستەی لەگەڵ بێت .

ماددەی (١٧): فەرمانبەرێ بە پلەی یاریدەدەری بەرێوەبەری گشتی یاریدەری دەدات ، کە پێویستە بەلایەنی کەم هەڵگری بڕوانامەی بەرایی زانکۆ بێت لەبواری کارگێری ودارایی و ژمێریاری و یاسایی یان هاوتاکەی. وە لە ڕێگەی ئەنجومەنی کارگێری دەستەوە کاندید بکرێت ولەڕێگەی CV وچاوپێکەوتنەوە بێت . وە لەکاتی دانان وپڕکردنەوە ورکابەری کردن بۆ ئەو پۆستە ئەولەویەت بۆ فەرمانبەرانی دەستە بێت .

ماددەی (١٨) : فەرمانگەی کارگێری و دارایی لەو بەرێوەبەرایەتیانە پێکدێت .

یەکەم : بەرێوەبەرایەتی کارگێری وخۆیەتی :

دووەم : بەرێوەبەرایەتی دارایی وژمێریاری :

ماددەی (١٩) :

یەکەم : بەرێوەبەرایەتی کارگێری وخۆیەتی فەرمانبەرێك بەرێوەی دەبات بە پلەی بەڕێوەبەر ، لایەنی کەم هەڵگری بڕوانامەی دبلۆم بێت لەبواری کارگێری یان هاوتاکەی ، وە لایەنی کەم حەوت ساڵ ڕاژەی هەبێت، وە لەکاتی دانان وپڕکردنەوەی ورکابەری کردن بۆ ئەو پۆستە ئەولەویەت بۆ فەرمانبەرانی فەرمانگەی کارگێری ودارایی دەبێت .

دووەم : بەرێوەبەرایەتی کارگێری وخۆیەتی لەم بەشانە پێکدێت :

١.بەشی خۆیەتی : پێکدێت لە :

أ.هۆبەی میلاکات .

ب.هۆبەی کاروباری ڕاژە .

٢.بەشی کارگێری :پێکدێت لە :

أ. هۆبەی خزمەتگوزاری .

ب. هۆبەی کۆگا .

ج. هۆبەی هاتوو ودەرچوو .

د. هۆبەی پرسگە .

سێیەم : هەر بەش و هۆبەیەك فەرمانبەرێك بەرێوەی دەبات بە پلەی بەرپرسی بەش یان هۆبە ، كە لایەنی كەم هەڵگری بڕوانامەی دبلۆم بێت ، وەپسپۆریەكەی گونجاو بێت لەگەڵ سروشتی كارەكەی ، وەلایەنی كەم چوار ساڵ راژەی هەبێت . لەكاتی دانان وپڕكردنەوەی وڕكابەری كردن بۆ ئەو پۆستە ئەولەویەت بۆ فەرمانبەرانی فەرمانگەی كارگێری ودارایی دەستە دەبێت.

چوارەم : ئەركەكانی بەرێوەبەرایەتی كارگێری ئەمانە دەبێت :

١- دیاریكردنی پێداویستی دەستە لە فەرمانبەران و دابینكردنی فەرمانبەر بۆ میلاكە بەتاڵەكان .
٢- ئەنجامدانی كارڕاییەكانی تایبەت بەدامەزراندن ، پلە بەرزكردنەوە ، پێدانی سەرموچە ، مۆلەت ،خانەنشینی ، گواستنەوە راژە ، رێز وسوپاس ... هتد ، بۆ فەرمانبەرانی دەستە وپلە تایبەتەكان .
٣- رێكخستنی دۆسیەكان وتۆمارەكان وداتابەیسەكانی پەیوەست بە كاروباری فەرمانبەران لەبازنەی ئەركەكانی بەرێوەبەرایەتیەكەدا .
٤- ئەنجامدانی هەر كارێكی تری پەیوەندار بە كاروباری فەرمانبەران .

ماددەی (٢٠) :

یەكەم : بەرێوەبەرایەتی دارایی وژمێریاری : فەرمانبەرێك بەرێوەی دەبات بە پلەی بەڕێوەبەر ، لایەنی كەم هەڵگری بڕوانامەی دبلۆم بێت لەبواری ژمێریاری یان دارایی یان زانستەكانی دارایی و بانك یان هاوتاكەی. وە لایەنی كەم حەوت ساڵ ڕاژەی هەبێت لەبواری ژمێریاری ، وە لەكاتی دانان وپڕكردنەوەی و ركابەری كردن بۆ ئەو پۆستە ئەولەویەت بۆ فەرمانبەرانی فەرمانگەی كارگێری ودارایی دەبێت .

دووەم : بەرێوەبەرایەتی دارایی وژمێریاری لەم بەشانە پێكدێت :

١- بەشی پێشینە وخەرجیەكان.
٢- بەشی ژمێریاری نووسینگەكان .
٣- بەشی مووچە وخەزنە

سێیەم : هەر بەشێك فەرمانبەرێك بەرێوەی دەبات بە پلەی بەرپرسی بەش ، كە لایەنی كەم هەڵگری بڕوانامەی دبلۆم بێت ، وە پسپۆریەكەی گونجاو بێت لەگەڵ سروشتی كارەكەی ، وەلایەنی كەم چوار ساڵ راژەی هەبێت . لەكاتی دانان وپركردنەوەی و ركابەری كردن بۆ ئەو پۆستە ئەولەویەت بۆ فەرمانبەرانی دەستە دەبێت.

چوارەم : ئەركەكانی بەرێوەبەرایەتی دارایی وژمێریاری ئەمانە دەبێت :

١- دانان وئامادەكردنی بوودجەی ساڵانەی دەستە .
٢- ئامادەكردنی بووجەی پێداچونەوەی مانگانە وخشتەی خەرجییەكان وموچەی فەرمانبەران .
٣- گرتنی تۆمارگەكان وئاسنكاری وخستنەبەردەستی دۆسیەكان بۆ دیوانی چاودێری دارایی ، وە پاراستنی دارایی ومولكی گشتی .
٤- ئەنجامدانی هەر كارێكی تری پەیوەندار بەكاروباری ژمێریاری .

فەسڵی حەوتەم

فەرمانگەی یاسایی و پاراستنی مافی مرۆڤـ

ماددەی (٢١) : فەرمانبەرێ بەرێوەی دەبات بە پلەی بەرێوەبەری گشتی ، ولایەنی کەم پێویستە هەڵگری بڕوانامەی بەرایی زانکۆ بێت لەبواری یاسا یان هاوتاکەی و ، وەشارەزاو بە ئەزمون بێت لەبواری مافی مرۆڤـ ولایەنی کەم خاوەنی بەرهەمی هزری بێت لەبواری مافی مرۆڤـ ، وە ، دەبێت بەڵێنامەیەکی دەست نووس پێشکەش بکات کە لە کاتی دەوامی فەرمی کاری حزبایەتی نەکات ، وە لەکاتی دانان ودەست نیشانکردن وکاندیدبوون بۆ ئەو پۆستە دەبێت رەزامەندی دەستەی لەگەڵ بێت .

ماددەی (٢٢) : فەرمانبەرێ بە پلەی یاریدەدەری بەرێوەبەری گشتی یاریدەی دەدات ، کە پێویستە بەلایەنی کەم هەڵگری بڕوانامەی بەرایی زانکۆ بێت لەبواری زانستە مرۆڤـایەتیەکان یان هاوتاکەی ، وە شارەزا و ئەزمونی لەبواری مافی مرۆڤـ هەبێت . وە لەرێگەی ئەنجومەنی کارگێری دەستەوە کاندید بکرێت ولەرێگەی CV وچاوپێکەوتنەوە بێت . وە لەکاتی دانان وپڕکردنەوە ورکابەری کردن بۆ ئەو پۆستە ئەولەویەت بۆ فەرمانبەرانی دەستە بێت .

ماددەی (٢٣) : فەرمانگەی یاسایی و پاراستنی مافی مرۆڤـ لەو بەرێوەبەرایەتیانە پێکدێت :

یەکەم : بەرێوەبەرایەتی کاروباری یاسایی :

دووەم : بەرێوەبەرایەتی مافی مرۆڤـ :

ماددەی (٢٤) :

یەکەم : بەرێوەبەرایەتی کاروباری یاسایی : فەرمانبەرێك بەرێوەی دەبات بە پلەی بەرێوەبەر ، وە هەڵگری بڕوانامەی سەرەتایی زانکۆ بێت لەبواری یاسا یان هاوتاکەی ، وە لایەنی کەم حەوت ساڵ راژەی هەبێت ، وە لە کاتی دانان وپڕکردنەوەی ورکابەری کردن بۆ ئەو پۆستە ئەولەویەت بۆ فەرمانبەرانی دەستە دەبێت .

دووەم : بەرێوەبەرایەتی کاروباری یاسایی لەم بەشانە پێکدێت :

١.بەشی سکاڵا وبەدواداچوون .

٢.بەشی چاودێری بەندیخانەکان .

سێیەم : هەر بەشێك فەرمانبەرێك بەرێوەی دەبات بە پلەی بەرپرسی بەش ، وە لایەنی کەم هەڵگری بڕوانامەی دبلۆم بێت و ، پسپۆریەکەی گونجاو بێت لەگەڵ سروشتی کارەکەی، وەلایەنی کەم چوار ساڵ راژەی هەبێت ، وە لە کاتی دانان وپڕکردنەوەی ورکابەری کردن بۆ ئەو پۆستە ئەولەویەت بۆ فەرمانبەرانی دەستە دەبێت .

چوارەم : ئەرکەکانی بەرێوەبەرایەتی کاروباری یاسایی ئەمانەن :

١- ئەنجامدانی تەواوی مامەڵە یاساییەکان پەیوەست بە نوێ کردنەوەی گرێ بەستی فەرمانبەران وهەر گرێ بەستێکی تری یاسایی .

٢- بەدواداچوون بۆ داوایی یاساییەکان و نوێنەرایەتی کردنی دەستە لە دادگاکاندا .
٣- بەدواداچونکردن بۆ ئەو یاساییانەی کە لەهەرێمی کوردستان وعێراقدا دەردەچن لەبواری مافەکانی مرۆڤ بەمەبەستی گونجاندنیان لەگەڵ پێوەرەکانی بواری مافی مرۆڤ .
٤- وەرگرتنی سکاڵای هاوڵاتیان وکۆمەڵە وڕێکخراوەکان وکۆمپانیاکان بەپێی یاسای دەستە .
٥- سەردانیکردن وبەدواداچون بۆ ڕەوشی گرتوخانەکانی هەرێمی کوردستان وبنکەکانی پۆلیس و نووسینی ڕاپۆرت لەبارەیانەوە هەروەها هەموو ڕێکارێکی یاسایی پێویست بۆ باشکردنی ڕەوشی مرۆیی لە بەندیخانەکان .

ماددەی (٢٥) :

یەکەم : بەڕێوەبەرایەتی مافی مرۆڤ : فەرمانبەرێك بەڕێوەی دەبات بە پلەی بەڕێوەبەر ، دەبێت هەڵگری بڕوانامەی بەرای زانکۆ بێت لەبواری زانستە مرۆڤایەتیەکان یان هاوتاکەی ، لایەنی کەم حەوت ساڵ ڕاژەی هەبێت لەبواری مافی مرۆڤ . وە لە کاتی دانان وپڕکردنەوەی ورکابەری کردن بۆ ئەو پۆستە ئەولەویەت بۆ فەرمانبەرانی دەستە دەبێت .

دووەم : بەڕێوەبەرایەتی مافی مرۆڤ لەم بەشانە پێکدێت :
١- بەشی چاودێری ودۆکیۆمێنتکردن :
٢- بەشی ڕاپۆرت :
٣- بەشی توێژینەوە وئامار :

سێیەم : هەر بەشێك فەرمانبەرێك بەڕێوەی دەبات بە پلەی بەرپرسی بەش ، وە لایەنی کەم هەڵگری بڕوانامەی دبلۆم بێت و، پسپۆریەکەی گونجاو بێت لەگەڵ سروشتی کارەکەی، وەلایەنی کەم چوار ساڵ ڕاژەی هەبێت ، وە لە کاتی دانان وپڕکردنەوەی وڕکابەری کردن بۆ ئەو پۆستە ئەولەویەت بۆ فەرمانبەرانی دەستە دەبێت .

چوارەم : ئەرکەکانی بەڕێوەبەرایەتی مافی مرۆڤ :
١- چاودێریکردنی ڕەوشی مافی مرۆڤ بە هەموو سێکتەرەکان وکایەکان هەروەها بە دۆکیۆمێنتکردنی پێشێلکاریەکانی مافی مرۆڤ وبەرزکردنەوەی پێشنیارو ڕاسپاردە بۆ سەروی خۆی .
٢- سەرپەرشتیکردن و وەڵامدانەوەی کۆی نوسراوەکانی تایبەت بە مافەکانی مرۆڤ بۆ دەزگا ودامەزراوە ولایەنە پەیوەندارەکان .
٣- نووسینی ڕاپۆرتەکانی دەستە تایبەت بەڕەوشی مافی مرۆڤ بەهەماهەنگی لەگەڵ بەشە تایبەتمەندەکانی دەستە.
٤- ئەنجامدانی سیمنار وچالاکی بەمەبەستی بڵاوکردنەوەی ڕۆشنبیری مافی مرۆڤ بە هاماهەنگی لەگەڵ بەشە تایبەتمەندەکانی دەستە .

فەسڵی هەشتەم

فەرمانگەی پەیوەندییەکان و ڕاگەیاندن

ماددەی (٢٦): فەرمانبەرێ بەرێوەی دەبات بە پلەی بەڕێوەبەری گشتی ، ولایەنی کەم پێویستە هەڵگری بڕوانامەی بەرایی زانکۆ بێت لەبواری زانستە سیاسیەکان یان ڕاگەیاندن یان پەیوەندیەکان ودبلۆماسیەت یان هاوتاکەی و ، وەشارەزاو بە ئەزمون لەبواری پەیوەندیەکان وڕاگەیاندن هەبێت و بەدیکۆمێنێت پشت راست بکاتەوە ،وەتوانستی زمانەوانی باش بێت جگەلە زمانی فەرمی لەهەرێم، زمانەکانی عەرەبی وئینگلیزی بزانێت،دەبێت بەڵێنامەیەکی دەست نووس پێشکەش بکات کە لە کاتی دەوامی فەرمی کاری حزبایەتی نەکات ، وەلەکاتی دانان ودەست نیشانکردن وکاندیدبوون بۆ ئەو پۆستە دەبێت ڕەزامەندی دەستەی لەگەڵ بێت .

ماددەی (٢٧) : فەرمانبەرێ بە پلەی یاریدەدەری بەرێوەبەری گشتی یاریدەری دەدات ، کە پێویستە بەلایەنی کەم هەڵگری بڕوانامەی بەرایی زانکۆ بێت لەبواری زانستە مرۆڤـایەتیەکان یان هاوتاکەی ، وەشارەزا وئەزمونی لەبواری پەیوەندیەکان وڕاگەیاندن هەبێت . وەلەرێگەی ئەنجومەنی کارگێری دەستەوە کاندید بکرێت و لەرێگەی سی ڤـی وچاوپێکەوتنەوە بێت ، وە لەکاتی دانان وپڕکردنەوەی ورکابەری کردن بۆ ئەو پۆستە ئەولەویەت بۆ فەرمانبەرانی دەستە بێت.

ماددەی (٢٨) : فەرمانگەی پەیوەندیەکان و ڕاگەیاندن لەو بەرێوەبەرایەتیانە پێکدێت :

یەکەم : بەرێوەبەرایەتی پەیوەندیەکان :

دووەم : بەرێوەبەرایەتی ڕاگەیاندن :

ماددەی (٢٩) :

یەکەم : بەرێوەبەرایەتی پەیوەندیەکان فەرمانبەرێك بەرێوەی دەبات بە پلەی بەرێوەبەر ، دەبێت هەڵگری بڕوانامەی بەرایی زانکۆ بێت لەبواری زانستە مرۆڤـایەتیەکان یان هاوتاکەی ، جگەلە زمانی کوردی شارەزای وتوانستی لە زمانی عەرەبی هەبێت ، وە لایەنی کەم حەوت ساڵ راژەی هەبێت، وە لە کاتی دانان وپڕکردنەوەی وڕکابەری کردن بۆ ئەو پۆستە ئەولەویەت بۆ فەرمانبەرانی دەستە دەبێت .

دووەم :بەرێوەبەرایەتی پەیوەندیەکان لەم بەشانە پێکدێت :

١- بەشی ڕێکخراوەکان .

٢- بەشی وەرگێڕان.

سێیەم : هەر بەشێك فەرمانبەرێك بەرێوەی دەبات بە پلەی بەرپرسی بەش ، وە لایەنی کەم هەڵگری بڕوانامەی دبلۆم بێت ، وە پێویستە پسپۆریەکەی گونجاو بێت لەگەڵ سروشتی کارەکەی، وەلایەنی کەم چوار ساڵ راژەی هەبێت ، وە لە کاتی دانان وپڕکردنەوەی وڕکابەری کردن بۆ ئەو پۆستە ئەولەویەت بۆ فەرمانبەرانی دەستە دەبێت .

چوارەم : ئەرکەکانی بەرێوەبەرایەتی پەیوەندیەکان :

١- ئامادەکردن وڕێکخستنی کۆنفراس وکۆبونەوەکان و کۆنفراسەکانی تایبەتمەند کە دەستە پێی هەڵدەستێ لە ناوەوە ودەرەوەی هەرێم .

٢- سەرپەرشتی وئامادەکاری بۆ کۆبونەوەکان لەگەڵ ڕێکخراوەکان ونووسینی کۆنوسی کۆبونەوەکان و دۆکیۆمێنتکردنی کۆبونەوەکان و نوسراوەکان .

٣- کارکردن بۆ باشکردن و زەقکردنەوەی وێنەی دەستە وبەهێزکردنی پەیوەندی وهەماهەنگی لەگەڵ لایەنە ناوەخۆیی ودەرەکیە جیاوازەکان بە هەماهەنگی لەگەڵ بەشەکانی تر ناو دەستە .

٤- ئامادەکردنی ڕەشنوسی یاداشتی لێکتێگەیشتن وڕێککەوتنامەی هاوکاری وهەماهەنگی لەنێوان دەستە ولایەنەکانی تر.

٥- بەدواداچون کردن بۆ جێ بەجێکردنی کارەکان و پڕۆژەکان کە دەستە لەگەڵ هەموو ڕێکخراوە ناوەخۆیی و نێودەوڵەتی و ئاژانسەکانی سەر بەنەتەوەیەکگرتوەکان و لایەنی پەیوەندارەکان ئەنجامی دەدات بە هەماهەنگی لەگەڵ فەرمانگە پەیوەندارەکانی ناو دەستە .

٦- ئاگادارکردنەوەی دەستە بە هەموو پەرەسەندن وچالاکی وبابەتی گشتی کە جێی بایەخی دەستەن و لەوەرگرتنی بروسکە ونامەکان و داوەتنامانەی کە ئاراستەی دەستە دەکرێن .

٧- ئامادەکردنی وەڵام بۆ بروسکەو نامەکان کە لایەنە پەیوەندارەکان بۆ دەستە هاتووە لەهەموو بۆنەکان بەپێی ڕێنمایی وڕەزامەندی سەروو .

٨- کارکردن لەسەر پێشوازیکردن لە شاندەکان وئاسانکاری کردنی ڕێ شوێنەکانی پێشوازیکردنیان و ئامادەکرنی پرۆگرامی پێشوازی ومانەوەی میوانانی دەستە وڕێکخستنیان .

ماددەی (٣٠) :

یەکەم : بەڕێوەبەرایەتی ڕاگەیاندن فەرمانبەرێك بەڕێوەی دەبات بە پلەی بەڕێوەبەر ، دەبێت لایەنی کەم هەڵگری بڕوانامەی دبلۆم بێت لەبواری ڕاگەیاندن یان زانستە مرۆڤـایەتیەکان یان هاوتاکەی ، وە لەلایەنی کەم حەوت ساڵ ڕاژەی هەبێت، لە بواری ڕاگەیاندن شارەزای وئەزمونی هەبێت ولەرێگەی **CV** وە پشتراستی بکاتەوە بە بەڵگە بیخاتە ڕوو ، وە لە کاتی دانان وپڕکردنەوەی و ڕکابەری کردن بۆ ئەو پۆستە ئەولەویەت بۆ فەرمانبەرانی دەستە دەبێت .

دووەم : بەڕێوەبەرایەتی ڕاگەیاندن لەم بەشانە پێکدێت :

١- بەشی بلاوکراوە وچاپەمەنی .

٢- بەشی وێنەگرتن وئەرشیف

سێیەم : هەر بەشێك فەرمانبەرێك بەڕێوەی دەبات بە پلەی بەرپرسی بەش ، وە لایەنی کەم هەڵگری بڕوانامەی دبلۆم بێت ، وە پێویستە پسپۆریەکەی گونجاو بێت لەگەڵ سروشتی کارەکەی، وەلایەنی کەم چوار ساڵ ڕاژەی هەبێت ، وە لە کاتی دانان وپڕکردنەوەی ورکابەری کردن بۆ ئەو پۆستە ئەولەویەت بۆ فەرمانبەرانی دەستە دەبێت .

چوارەم : ئەرکەکانی بەڕێوەبەرایەتی ڕاگەیاندن ئەمانەن :

١- ڕومالکردنی کار وپرۆژە وچالاکییەکانی دەستە لەڕووی ڕاگەیاندنەوە .

٢- بەشداری کردنی هەڵمەتەکانی هۆشیارکردنەوە وبلاوکردنەوەی ڕۆشنبیری مافەکانی مرۆڤ ومافی گشتی .

٣- هەڵسان بەچاپکردنی بلاوکراوە و ڕێکخستنی لاپەرەی فەرمی دەستە وبابەتەکانی پەیوەست بە ڕاگەیاندن وڕۆشنبیری .

٤- چاودێریکردن وبەدواداچون وئاگاداربوون لە بابەتە پەیوەستەکان لەڕاگەیاندن و ڕۆژنامە و چاپەمەنیەکان وئاگادارکرنەوەی بەشەکانی دەستە پەیوەست بەم بوارە .

٥- ئامادەکردنی پەیام وبەیاننامە فەرمیەکانی دەستە بەهەماهەنگی سەرۆکی دەستە وە فەرمانگەی تایبەت بە ناوەڕۆکی بەیاننامەکە .

٦- ئامادەکردن وبەرزکردنەوەی ڕاپۆرتی بەردەوام و مانگانە وخولاو پەیوەست بەکاری بەشەکە بۆ سەرووی خۆی

٧- ئەرشیف کردن ودۆکیۆمێنتکردنی بەڵگەو ڕاپۆرت وبابەت و بەیاننامە وهەڵوێستە فەرمیەکانی دەستە .

فەسڵی نویەم :

نووسینگەکانی مافی مرۆڤــی سەر بە دەستە :

ماددەی (٣١)

یەکەم: دەستە بۆی هەیە نووسینگەی مافی مرۆڤ لە پارێزگاکانی هەرێم بکاتەوە.

دووەم: دەستە بۆی هەیە نووسینگە لە قەزا وناحیەکان بکاتەوە (ماددەی دووەم _ دووەم لە یاسای دەستە).

ماددەی (٣٢) : هەر نووسینگەیەکی مافی مرۆڤ فەرمانبەرێك بەڕێوەی دەبات بە پلەی بەڕێوەبەر کە دەبێت هەڵگری بڕوانامەی بەرای زانکۆ بێت لەبواری زانستە مرۆڤایەتیەکان یان هاوتاکەی و ، لایەنی کەم حەوت ساڵ ڕاژەی هەبێت لەبواری مافی مرۆڤ وە شارەزا وئەزمونی لەبواری مافی مرۆڤ هەبێت و بە بەلگە بیخاتەڕوو لەکاتی دانان وپڕکردنەوەی وڕکابەری کردن بۆ ئەو پۆستە ئەولەویەت بۆ فەرمانبەرانی نووسینگەکان دەبێت .

ماددەی (٣٣) : بەڕێوەبەری نووسینگە یاریدەدەرێکی دەبێت بۆ رایکردنی کارەکانی .

ماددەی (٣٤) : نووسینگەی مافی مرۆڤ لەم هۆبانە پێکدێت :

١- هۆبەی یاسا وسکالا .

٢- هۆبەی گرتوخانەکان .

٣- هۆبەی ڕاگەیاندن وپەیوەندیەکان .

٤- هۆبەی ڕاپۆرت .

٥- هۆبەی چاودێری و دۆکیۆمێنتکردن .

٦- هۆبەی کارگێری وخۆیەتی .

ماددەی (٣٥) : هەر هۆبەیەك فەرمانبەرێ بەڕێوەی دەبات بە پلەی بەرپرسی هۆبە ، لایەنی کەم هەڵگری بڕوانامەی دبلۆم بێت ، وە پێویستە پسپۆریەکەی گونجاو بێت لەگەڵ سروشتی کارەکەی، وەلایەنی کەم چوار ساڵ راژەی هەبێت ، وە لە کاتی دانان وپڕکردنەوەی وڕکابەری کردن بۆ ئەو پۆستە ئەولەویەت بۆ فەرمانبەرانی دەستە دەبێت .

ماددەی (٣٦): ئەرکەکانی نووسینگەی مافی مرۆڤ هەمان ئەو ئەرکانەن کە لە ماددەی (٢) پەیڕەوی ناوخۆ دا هاتووە ، وە لەسنوری کارکردنی جوگرافی خۆیدا .

فەسڵی دەیەم

ڕاوێژکاران

ماددە (٣٧) : راوێژکاران ژمارەیان لە دوو زیاتر نابێت و دەبێت شارەزا وپسپۆر بن لە بواری مافی مرۆڤـدا (ماددەی حەوتەم (یەکەم -٤) لەیاسای دەستە).

ماددەی (٣٨):ڕاوێژکار پێویستە لایەنی کەم هەڵگری بڕوانامەی بەرایی زانکۆ بێت لەبواری زانستە مرۆڤـایەتیەکان یان هاوتاکەی، وەشارەزاو بە ئەزمون بێت لەبواری مافی مرۆڤ ویاساکان ولایەنی کەم خاوەنی بەرهەمی هزری بێت لەو بوارەدا ،وە توانستی زمانەوانی باش بێت جگەلە زمانی کوردی ، زمانی عەرەبی بزانێت، وە دەبێت بەڵێنامەیەکی دەست نووس پێشکەش بکات کە لە کاتی دەوامی فەرمی کاری حزبایەتی نەکات، وە لەکاتی دانان ودەست نیشانکردن وکاندیدبوون بۆ ئەو پۆستە دەبێت ڕەزامەندی دەستەی لەگەڵ بێت

ماددەی (٣٩) : ئەرکەکانی راوێژکاران :

١- کاری پێشکەشکردنی راوێژکاری لە بابەتەکانی مافەکانی مرۆڤ ، وە پرس وبابەتەکانی یاسایی بۆ سەرۆکی دەستە .

٢- پێدانی ڕاوێژ و پێشکەشکردنی پێشنیارو ڕا و سەرنج سەبارەت بە پرۆژەکان ، پلانی ساڵانە ، چالاکیەکان کەدەستە ئەنجامی دەدات .

٣- پێدانی ڕاوێژو ڕا وسەرنج بە ڕاپۆرتی تایبەت و گشتی ساڵانەی تایبەت ڕەوشی بەمافەکانی مرۆڤ .

٤- جێبەجێکردنی هەر ئەرك وکارێك کە لەلایەن سەرۆکی دەستەوە پێدەسپێردرێت ، بە مەبەستی بەرەو پێشبردن وچاککردن وخزمەتکردنی ڕەوشی مافی مرۆڤ .

فەسڵی یازدەیەم :

حوکمە گشتیەکان وکۆتاییەکان

ماددەی (٤٠) : ئەنجومەنی کارگێری وئەنجومەنی دەستە بەرنامە ومیکانیزم وپەیڕەوی ناوخۆیی کارکردن بۆ خۆیان دابنێن وپەیڕەو بکرێت .

ماددەی (٤١) : سەرپەرشتیکردن وبەڕێوەبردنی ماڵپەرو وێب سایت و پێیج و لاپەڕەی فەرمی دەستە ڕێکدەخرێت بە هەماهەنگی نێوان سەرۆکی دەستە و بەڕێوەبەری گشتی فەرمانگەی پەیوەندیەکان وڕاگەیاندن .

ماددەی (٤٢) : بەڕێوەبەری گشتی فەرمانگەی پەیوەندییەکان وڕاگەیاندن ، ووتەبێژی فەرمی دەستە دەبێت ، وە یان هەر کەسێکی تر کە لەلایەن سەرۆکی دەستەوە دیاری دەکرێت .

ماددەی (٤٣) : لەڕێگەی فۆرمێکەوە هەڵسەنگاندن بۆ کارو ئەدای (بەڕێوەبەری بەڕێوەبەرایەتیەکانی ناو دەستە ، بەڕێوەبەری نووسینگەکان) دەکرێت لەلایەن ئەنجومەنی کارگێری دەستە لەکۆتایی هەر ساڵێکی کارکردن بەمەبەستی پێدانەوەی متمانە بەمانەوەی لەپۆستەکەی یاخود بواردن وبەخشینی (اعفاء) .

ماددەی (٤٤) : ئەم پەیڕەوە جێ بەجێ دەکرێت لە ڕۆژی پەسەندکردنی و دەرچوونیەوە ڕێکەوتی ٢٠١٨/٣/٢٨ ، وە لە ڕۆژنامەی فەرمی (وەقایعی کوردستان) بڵاودەکرێتەوە.

ضياء بطرس صليوا
سەرۆکی دەستەی سەربەخۆی مافی مرۆڤ

وەزارەتی کارەبا

ژمارەی: ١٠٦٠ لە ٢٠١٨/٣/١

بەپێی ئەو دەسەڵاتەی پێمان دراوە لە ماددەی (٥) بڕگەی (٢) لە یاسای وەزارەتی کارەبا ژمارە (٥)ی ساڵی ٢٠٠٦ ، وە ئاماژە بە نوسراوی سەرۆکایەتی ئەنجومەنی وەزیران ژمارە (١٣٥١) لە ٢٠١٦\٣\٢٨ و لەپێناو بەرژەوەندی کار و ڕێکخستنی مەرج و ڕێنماییەکانی پێدانی ووزەی کارەبا بە هاوبەشان لەسەر ئاستی هەرێمی کوردستان و بەمەبەستی بەرچاو ڕوونی هاووڵاتیان لەچۆنیەتی بەکارهێنانی ئەم ووزەیە بەشێوەیەکی گونجاو و چارەسەرکردنی سەرپێچییەکان ، بڕیاردرا بە دەرکردنی ئەم ڕێنماییە.

ڕێنمایی ژمارە (١)ی ساڵی ٢٠١٨

ڕێنمایی و مەرجەکانی پێدانی وزەی کارەبا

بەشی یەکەم

پێناسەکان

ماددەی (١):-

ئەم دەستەواژانەی کە ناویان هاتووە لەم ڕێنماییەدا ئەو مانایانە دەبەخشن، کە جێگیر کراون بەرامبەریان:

١- وەزارەت: وەزارەتی کارەبای حکومەتی هەرێمی کوردستان.

٢- فەرمانگە: بەڕێوەبەرایەتیە گشتیەکانی کارەبای پارێزگاکان و ئیدارە سەربەخۆیەکان و بەڕێوەبەرایەتییەکانی دابەشکردنی کارەباو فەرمانگەو لقە خزمەتگوزارییەکانیان بەپێی سنووری لێپرسراوییەتی جوگرافیای هەر بەڕێوەبەرایەتییەك.

٣- پلان: پلانی ساڵانەی پەسەندکراو تایبەت بە پڕۆژەکانی وەزارەتی کارەبا.

٤- هاوبەش: بریتیە لە کەسێکی سروشتی یاخود مەعنەوی کە سوودمەندە لەوەرگرتنی ووزەی کارەبا و خاوەنداریەتی موڵکەکە دەکات.

٥- پۆلینی هاوبەش: پۆلینی هاوبەشان دابەش دەکرێت بۆ ئەمانەی خوارەوە:

أ- ماڵان	ب- بازرگانی	ج- پیشەسازی	د- کشتوکاڵ	هـ- میری

ئەو دەستەواژانەی کە لەم ڕێنماییەدا هاتوون ئەو مانایانە دەبەخشن کەلەبەرامبەریان دا دیاریکراوە :-

(kV):	کیلۆڤۆلت.	(kVA):	کیلۆڤۆلت ئەمپێر.	(MVA):	مێگاڤۆلت ئەمپێر
(kW):	کیلۆ وات	(MWh):	مێگا وات کاتژمێر	(MW):	مێگاوات
(kVAr):	کیلۆ ڤار	(MVAr):	مێگا ڤار	(MVArh):	مێگا ڤار کاتژمێر
(Ø1):	سنگڵ فەیس	(Ø3):	سێ فەیس	(HZ):	هێرتز
(kHZ):	کێلۆ هێرتز	(MHZ):	مێگا هێرتز		

بەشی دووەم
مەرجە گشتییەکانی پێدانی وزەی کارەبا بە هاوبەشان

ماددەی (٢):-

١- فەرمانگەکانی کارەبا بەپێی سنوری جوگرافیا وزەی کارەبا دەدەن بە هاوبەشان وە بەئاستی شەش ڤۆڵتییەی جیاواز بەو شێوەیەی لە خوارەوە هاتووە :

أ- توانای ڤۆڵتییەی نزم - سنگل فەیس**V** 240 (-١٠ ٪ تا +٦٪) بەو هاوبەشانە دەدرێت کە پێویستی کارەبایان تا(15**kW**) بێت.

ب- توانای ڤۆڵتییەی نزم - سێ فەیس (416**v**) (-١٠٪ تا +٦٪) بەو هاوبەشانە دەدرێت کە پێویستی وزەی کارەبایان زیاتربێت لە (15**kW**) تاکو(30**kW**) .

ج- توانای ڤۆڵتییەی ناوەند سێ فەیس **kv** 11(±5٪)بەو هاوبەشانە دەدرێت کە پێویستی وزەی کارەبایان زیاتر بێت لە (30**kW**) تاکو (5**MW**) .

هـ- توانای ڤۆڵتییەی ناوەند سێ فەیس(33**kW**) (±10٪)بەو هاوبەشانە دەدرێت کە پێویستی وزەی کارەبایان زیاتر بێت لە (5**MW**) تاکو (30**MW**) .

و- توانای ڤۆڵتییەی بەرز سێ فەیس (132**kv**) (±10٪) بەو هاوبەشانە دەدرێت کە پێویستی وزەی کارەبایان زیاتر بێت لە (30**MW**) تا (150**MW**) جگە لە کارگەکانی توانەوەی ئاسن .

ز- توانای ڤۆڵتییەی بەرز سێ فەیس (400**kv**) (±10٪) بەو هاوبەشانە دەدرێت کە پێویستی وزەی کارەبایان زیاتر بێت لە (150**MW**) وە کارگەکانی ئاسن کە ناتوانن لە خاڵی (و) کارەبایان پێ بدرێت.

٢- ئەگەر وا پێویست بکات هێڵی کارەبا لە ڕووبار یان بەربەستی ئاوی بپەڕێندرێتەوە بۆ پێدانی وزەی کارەبا بە شوێنێکی دیاریکراو، فەرمانگە هەڵسەنگاندن دەکات بۆ شێوازی پەڕاندنەوەی هێڵەکە بەسەر بەربەستە ئاویەکەدا، ئەمەش بۆ بەدیهێنانی پێوەرە پشت پێبەستراوەکانی تایبەت بە دووری ڕێگە پێدراوی نێوان هێڵ و ئاستی ئاو بەرەچاوکردنی بەرزترین ئاستی ئاو، هەروەها پێویستە پێش دەست بەکاربوون لە پرۆژەکە ڕەزامەندی لە لایەنە پەیوەندیدارەکان لە وەزارەتەکانی (کشتوکاڵ وسەرچاوە ئاوییەکان و گواستنەوەو گەیاندن و ئاوەدانکردنەوەو نیشتەجێکردن) وەربگیرێت.

٣- ئەو باڵەخانانەی کە ڕووبەری بینایان لە (٤٠٠م٢) زیاتر بوو پێویستە گۆڕەری تایبەت بە خۆی دابنێت لەسەر ئەستۆی خاوەنەکی بەڵام ئەگەر ڕووبەری بیناکە لە (٤٠٠م٢) کەمتر بوو دەتوانێت تا بڕی (٣٠) کیلۆ وات لە گۆڕەری گشتی بدرێتێ بەپێی پێداویستی باڵەخانەکە.

ماددەی (٣):-

بەمەبەستی گەیاندنی وزەی کارەبا بۆ هاوبەشان، پێویستە پەیرەوی ئەم خاڵانە بکرێت:

١- پێشکەشکردنی داواکاری بۆ هاوبەشبوونی کارەبا لە لایەن خاوەن موڵك یان بریکاری یاسایی بەهەبوونی بەڵگەنامەی پەسەندکراو. هاوکات کرێچی بۆی هەیە داوای هاوبەشبوونی وزەی کارەبا بکات بۆ ئەو موڵکەی بەکرێ بەکاری دێنێ بە مەرجێ گرێبەستی پەسەندکراوی هەبێت بەڵام تۆماری هاوبەشە کارەباییەکە بە ناوی خاوەن موڵك تۆمار دەکرێت.

٢- لەکاتی بەستنی تۆڕی کارەبا بۆ هاوبەش پێویستە کێبڵەکان لەناو لولەك دابنرێت بەمەرجی دڵنیابوون لەوەی کەوا هیچ سەرپێچی لەسەر کێبڵەکە نەکراوە یان بەشێوەی دەرکەوتوو (ظاهر) بێت لەنێوان تۆڕی کارەباو پێوەرەکە، بەدەر لەم دوو مەرجە نابێ وزەی کارەبای پێ بدرێت.

٣- تەواوکردنی تۆڕی بە زەوی گەیاندن بۆ سیستەمی کارەبا بە بەستنی وایەری سێیەم تایبەت بە پاراستنی دژ بە دزەکردنی زەوی بۆ هەرخاڵێکی وەرگرتنی کارەبا، هەروەها بەستنی شیشی بە زەوی گەیاندن یان بەسیستەمی تۆڕی زەوییەوە نزیك لە بۆردی پێوەرەوە بۆ گەیاندنی وزەی کارەبا، نابێت بە هیچ جۆرێك وزەی کارەبا بگەیەنرێتە هاوبەش بەبێ جێبەجێکردنی ئەم خاڵە لە رۆژی پەسەندکردنی ئەم رێنماییە (واتە پێویستە وەزارەتی شارەوانی و گەشت وگوزار و رێکخراوەکانی ئەندازیارانی کوردستان مۆڵەت نەدەن بەبێ هەبوونی ئەم مەرجە)

٤- دابینکردن و دانانی بۆردی سەرەکی لە جۆری سینگل فەیس یان سێ فەیس بەو جۆرەی کە فەرمانگە دیاری دەکات.

٥- دابینکردن و دانانی بۆردی پێوەر لەو شوێنەی کە فەرمانگە دیاری دەکات.

٦- دوای جێبەجێکردنی ئەو (٥) مەرجانەی سەرەوە، فەرمانگە نۆڕینی دامەزراوەی کارەبایی داواکراوەکە ئەنجام دەدات.

ماددەی (٤):-

یەکەم: ئەو هاوبەشەی کە بە (33 kV ,11kV) (وزەی کارەبای بۆ دابین دەکرێت کەلە بڕگەکانی (ج، ه)ی خاڵی یەکەمی ماددەی ٢) دا هاتووە پابەند بکرێت بەدانانی گۆڕەر وە لەنەخشەی بیناکە جێگیر بکرێت:

أ- ئەو باڵەخانانەی رووبەری زەویان زیاترە لە (٣٠٠) مەتر دووجا گۆڕەرەکە جێگیر بکرێت لەنهۆمی زەمینی دابنرێت وە لەڕووی تەکنیکیەوە گونجاو بێت و ژووری بۆ دروست کرابێت، وەبتوانرێ لەڕووی شەقامی سەرەکیەوە بەئاسانی و بەبێ ئاستەنگ کاری لەسەر بکرێت .

ب- ئەو باڵەخانانەی رووبەری زەویان کەمترە لە (٣٠٠) مەتر دووجا دەکرێت گۆڕەرەکە جێگیر بکرێت لەنهۆمی زەمینی یان ژێر زەمینی یان لەیەکێك لەنهۆمەکان بەمەرجێك بەرزی لە (٩) مەتر زیاتر نەبێت و لەڕووی تەکنیکیەوە گونجاو بێت و ژووری بۆ دروست کرابێت ، وەبتوانرێ لەڕووی شەقامی سەرەکیەوە بەئاسانی و بەبێ ئاستەنگ کاری لەسەر بکرێت.

دووەم: ئەو هاوبەشەی کە بە (400 kV ,132kV) (وزەی کارەبای بۆ دابین دەکرێت کەلە بڕگەکانی (و ، ز)ی خاڵی یەکەمی ماددەی ٢) دا هاتووە یان ئەو هاوبەشەی کە وێستگەی ناوەندی گۆڕینی ڤۆڵتیەی (33 kV) پێویستە پابەند بکرێت بەدانانی وێستگەی ناوەندی لە سەر رووبەرێکی زەمینی گونجاو لە ناو سیاجی پرۆژەکە بەمەرجی پابەندبوونیان بە مواسەفات و رێنمایی یەکانی وەزارەتی کارەبا.

وەپێویستە وێنەیەك لە کلیلی ژووری ئەو وێستگە ناوەندیە یان گۆڕەرە بدرێت بەفەرمانگەی کارەبای پەیوەندیدار بۆ ئەوەی کارمەندانی بتوانن لەکاتی پێویست بەکاری بێنن .

ماددەی (٥):-

نابێت زیاتر لەیەك سەرچاوەی وزەی کارەبا بە یەك شوێن بدرێت (جگە لەحاڵەتی زۆر تایبەت بە ڕەزامەندی وەزیر بەشێوەیەك کەمەترسی نەبێت بۆ سەر ژیانی هاولاتیان).

ماددەی (٦):-

هەر کاتێك هاوبەش پێویستی بە بەکارهێنانی موەلیدەی کارەبا هەبوو، پێویستە مەرجەکانی خۆپاراستنی پیشەیی پەیڕەو بکات ، لە ڕێگەی دانانی بۆردێك بۆ جیاکردنەوەی وزەی کارەبای نیشتیمانی لە کارەبای موەلیدە (change over) یان (Contactor) بە مەبەستی تێکەڵاو نەبوونی ئەم دوو سەرچاوە وزەیە و پاراستنی سەلامەتی گیانی کارمەندان، ئەگەر لە ئەنجامی پەیڕەونەکردنی ئەم ڕێنماییە هەر زیانێك بەر کارمەندانی فەرمانگەکە بکەوێت، ئەوە هاوبەشەکە لە ڕووی یاساییەوە بەرپرس دەبێت.

ماددەی (٧):-

پێویستە هاوبەش جۆرو بەکارهێنانی کارەباکەی لە پۆلێکەوە بۆ پۆلێکی تر بەڕەزامەندی فەرمانگەی پەیوەندیدار بێت , بە پێچەوانەوە وەکو سەرپێچی کار مامەڵە لەگەڵ هاوبەش دەکرێت.

ماددەی (٨):-

بۆ گەیاندنی وزەی کارەبا و کردنەوەی هاوبەش بۆ هەر ماڵێك لە گوندەکان ، پێویستە پشتگیری یەکەی کارگێڕی هەبێت کە ماڵەکە لە ناو سنووری دانیشتوانی گوندە (حەرەمی گوند) ، بەمەش تێچووی ڕاکێشانی هێڵی کارەباکە دەکەوێتە ئەستۆی فەرمانگە بە ڕەچاوکردنی مەرجە تەکنیکیەکانی هاتوو لە ماددەی سێ بەمەرجێك وزەی کارەباکە تەنها بۆ پۆلی ماڵ بەکار بێت بەڵام ئەگەر شوێنی هاوبەشەکە بکەوێتە دەرەوەی حەرەمی گوند ئەوە بەپێی ماددەی (١١) مامەڵەی لەگەڵ دەکرێت.

ماددەی (٩):-

لە سنوری شارەوانی فەرمانگە تۆڕی وزەی کارەبا بۆ ئەو شوێنانە دادەنرێت کە نەخشەکەی لەماستەر پلان یان لەنەخشەی شارەوانی پەیوەندیدار پەسەند کرابێت.

ماددەی (١٠):-

پێویستە ئەو شوێنانەی تۆڕی وزەی کارەبایان بۆ دادەنرێت لە سنووری شارەوانی (گەڕەکە تازەکان) لە پلانی فەرمانگە دانرابن و لە ٢٥٪ ی بیناکانی تەواو بووبێت یاخود دەست بە دروستکردنی کرابێت، هەروەها پێویستە ڕێڕەوی شەقام و کۆڵانەکان دیاری کرابێت و زەویەکە هەموار کرابێت (تەسویەی ترابی).

ماددەی (١١):-

هاوبەش یان خاوەن پرۆژە سەرجەم خەرجیەکانی راکێشانی هێڵی کارەبا دەگرێتە ئەستۆ (کەلوپەل + کرێی کار) بۆ پرۆژەکان ، هەوایی بێت یان ژێر زەوی کە لەپلان یان لە پلانی دەستەی وەبەرهێنان دانەنرابێت و ئەو خەرجیانە ناگەڕێتەوە، خاوەندارێتی تۆڕەکە بۆ هاوبەشانی(کشتوکاڵی ، پیشەسازی ، بازرگانی) جگە لە گۆڕەر و پێوەلکاوەکانی دەگەڕێتەوە بۆ فەرمانگە و دەتوانێت کەڵکی لێ وەربگرێت بۆفراوانکردنی لەئایندە وە بۆ هاوبەشانی (میری و نیشتەجێبوون) خاوەندارێتی سەرجەم تۆڕەکە دەگەڕێتەوە بۆ فەرمانگە.

ماددەی (١٢):-

ئەگەر هاوبەشێکی نوێ داواکاری ڕاکێشانی هێڵی وزەی کارەبای تایبەتی پێشکەش کرد لەسەر تۆڕی وزەی کارەبای هاوبەشێکی کۆنی تایبەت ئەوە دەبێت لە گوژمەی تێچووی پڕۆژەکە بەشداربێت لەوبەشەی تۆڕەکە کەهەردوو هاوبەشەکە لێی سوودمەند دەبن بەڵام دوای پێنج ساڵ لە دامەزراندنی هێڵە کۆنەکە ئەم مەرجەی سەرەوە پەیڕەو ناکرێت ، بەڵام ئەگەر فەرمانگە پێویست بوو سود لەم هێڵە وەربگرێت بۆ بەرژەوەندی گشتی ئەوە ئەو مەرجە نایگرێتەوە و دەتوانی بەکاری بێنێ بێ بەرامبەر.

ماددەی (١٣):-

مەرجەکانی پێدانی زیاتر لەیەك هاوبەشی کارەبا:

١- دوو نهۆم: یان دوو خانوو یان زیاتر لەسەر پارچە زەویەك:

أ- دابڕاوبن لەیەکتر

ب- دەرگاو قادرمەی تایبەتی لەدیوی دەرەوە هەبێت

ج- بەڵگەنامەی باجی خانووبەرە پێشکەش بکات

٢- باڵەخانەی بازرگانی ونیشتەجێبوون: پێویستە بەڵگەنامەی باجی خانو و بەرە و لەگەڵ (گرێبەست یان مۆڵەتی پیشە) پێشکەش بکات وەهەروەها سندوقی بازباڕو بۆردی دابەشکردنی سەرەکی و بۆردی پێوەرەکان دابین بکات.

ماددەی (١٤):-

پێویستە فەرمانگە بە بەردەوامی وزەی کارەبا بدات بە هاوبەشان، جگە لەو کاتانەی کە وزەی کارەبا دەبڕێت، بەهۆی گیروگرفتی تەکنیکی یا هەر بارودۆخێکی نائاسایی و ناجێگیرەوە، یا بە هۆی فراوانکردن و چاکسازی لە تۆڕی وزەی کارەبا یان نەبوونی سەرچاوەی بەرهەمهێنان یان قورسی باری فیدەر و گۆڕەر و وێستگە، فەرمانگە بەرپرس نییە لە هەر زیانێکی ماددی یا مەعنەوی لە ئەنجامی ئەو بڕینانەی سەرەوە.

ماددەی (١٥):-

هاوبەش بەرپرس دەبێت لە سەلامەتی و باش بەکارهێنانی ئەو ئامێرو کەرەستانەی کە فەرمانگە بۆ شوێنی هاوبەشەکە دابینی دەکات ، وە هەر زیانێك بەم ئامێرو کەرەستانە بگات لە ئەنجامی خراپ بەکارهێنان یان ونبوون (جگە لە کۆن بوونی ئەم ئامێر و کەرەستانە) قەرەبووی زیانەکان لەئەستۆی هاوبەش دەبێت و لێی وەردەگیرێت پێش گەڕاندنەوەی وزەی کارەبایەکەی بەپێی ئەو هاوکێشەیەی کە لە ماددەی (١٦) دا هاتووە.

ماددەی (١٦):-

پارەی قەرەبووی زیان پێگەیاندن لە تۆڕی وزەی کارەبا بەم شێوەیە وەردەگیرێت:

(گوژمەی تێچوونی دروستکردن یا کڕین + گوژمەی خەرجی چاککردنەوەی زیانەکە)×١,٢، لەئەنجامی ئەو زیانانەی لە پێکهاتەکانی تۆڕی وزەی کارەبا دەکەوێت.

ماددەی (١٧):-

کارمەندانی کارەبا بۆیان هەیە هەرکات پێویست بکات بچنە ناو وێستگەو شوێنەکان، بە تایبەتی بە مەبەستی خوێندنەوەی پێوەر یان بەدواداچوونی سەرپێچی و ئاگاداربوون لە ئامێرەکان (کە موڵکی فەرمانگەیە) وە پێویستە کارمەند باج یان ناسنامەی تایبەت بە فەرمانگەی کارەبای هەڵگرتبێت و(لەرووی دەرەوەی جلوبەرگەکەی هەڵواسرابێت)، بە مەبەستی ناسین و ئاشکرابوونی کەسایەتی.

ماددەی (١٨):-

فەرمانگە پارەی تێچووی چاککردنەوەی ئەو ئامێرانە دەگرێتە ئەستۆ کە بە کرێی داون بە هاوبەشەکانی پێش دەرچوونی ئەم رێنماییە، بەڵام لە دوای گۆرەرو سێرکت برێکەرەوە دەکەوێتە سەر هاوبەش (ئەگەر فەرمانگە چاکسازی ئەنجامدا بۆ ئەو ئامێرانەی هاوبەش خۆی دایناون).

ماددەی (١٩):-

ئەنجامدانی گۆڕانکاری لە تۆڕی وزەی کارەبای هاوبەش لەسەر داواکاری خۆی بەم شێوەیەی خوارەوە جێبەجێ دەکرێت:

١- ئەگەر هەر گۆڕانکاریەك یان زیادکردنێك لە تۆڕی وزەی کارەبای هاوبەش ئەنجامدرا لەسەر داواکاری خۆی وەك گۆڕینی شوێنی ستوون و (H-Pole) ی گۆڕەرەکان یان هەر گۆڕانکارییەکی تر ئەوە خەرجی ئەم کارە لە ئەستۆی هاوبەشەکە خۆی دەبێت بەپێی خشتەی ژمارە (١)ی پاشکۆی ژمارە یەك، بەڵام ئەگەر رێگریە زیادەرۆییەکە یان گۆڕانکارییەکە بە هۆی فەرمانگەوە بێت، کە تۆڕی کارەبای لە موڵکی هاوبەشەکە دانابوو بەبێ رەزامەندی فەرمیان ئەوە سەرجەم خەرجیەکان دەکەوێتە ئەستۆی فەرمانگە یان دەکەوێتە ئەستۆی شارەوانی ئەگەر تۆڕەکە بە ئاگاداری و ڕەزامەندی شارەوانی دانرابوو یان فەرمانگەی کشتوکاڵی.

٢- نابێت هیچ گۆڕانکاریەك لە تۆڕی سەر زەوی و ژێر زەوی و تۆڕەکانی رووناکی بکرێت، جگە لەو داواکارییانەی کە لە لایەن شارەوانییەوە پێشکەش دەکرێت یان پشتگیری دەکرێت (گۆڕانکاری لە شەقام و گۆڕەپان و شوێنە گشتیەکاندا) ئەوە سەرجەم خەرجیەکان لەئەستۆی ئەو لایەنە دەبێت کە داوای گۆڕانکاری دەکات بەپێی خشتەی ژمارە(١)ی پاشکۆی ژمارە(١).

٣- ئەگەر هاوبەش داوای گۆڕینی شوێنی پێوەری کرد دوای پەسەندکردن لەلایەن فەرمانگە، ئەوە کارەکەی بۆ ئەنجام دەدرێت بەرامبەر بە نرخێك کە لە خشتەی ژمارە (١) ئاماژەی پێدراوە.

ماددەی (٢٠):-

کاتێك هاوبەش نیازی برینی وزەی کارەباکەی هەبوو، پێویستە بەلای کەمەوە پێش (٣) سێ ڕۆژ فەرمانگە ئاگادار بکاتەوە جگە لە هۆکاری کتوپڕ (بە هۆی رووخانی بینا یاخود ئاگرکەوتنەوەو لافاو .. هتد) وە سەرجەم خەرجی برین و گەڕاندنەوەی وزەی کارەباکە لە ئەستۆی هاوبەش (داواکار) دەبێت، بەپێی نرخی دیاریکراو لە خشتەی ژمارە (١) ی پاشکۆی ژمارە یەك بەرەچاوکردنی ئەم مەرجانەی خوارەوە:-

١- برین و گەڕاندنەوەی وزەی کارەبا بەپێی رێککارە یاساییەکان بە مەبەستی نۆژەنکردنەوە.

٢- بڕین و گەڕاندنەوەی وزەی کارەبا بە هۆی رووخاندن و درووستکردنەوەی بینا، لەو کاتەدا پێوەرەکەی لیٚ دەکرێتەوە و پاکتاوی ژمێریاری بۆ دەکرێت.

٣- بڕینی کارەبای ڤۆڵتییەی نزم و ناوەند و بەرز لەم حاڵەتەدا گوژمەی کرێی دیاریکراوی سنوورداری لێوەردەگیرێت لەسەر بڕینی وزەی کارەبا لە هەرگۆڕەرێك بە پێی بڕگەکانی خشتەی ژمارە (١) ی پاشکۆی ژمارە یەك.

٤- لایەنێکی حکومی (کەخاوەنی شوێنەکەیە) داوای بڕینی وزەی کارەبا بکات بە هەر هۆیەك کە پەیوەندی بەکاری شوێنەکەوە هەبێت ، ئەوە دوای پاکتاوی ژمێریاری هاوبەشەکە وزەی کارەبای دەبڕدرێت.

٥- ئەگەر شارەوانی داوای بڕینی وزەی کارەبای شوێنێك بکات کە هاوبەشەکە سەرپێچی هەبێت لە مەرجەکانی (ماستەر پلانی شار) ئەوە بڕینەکە بە هەماهەنگی لەگەڵ پارێزگا و یەکە کارگێڕییەکان جێبەجیٚ دەکرێت.

٦- هاوبەش بۆی هەیە لە هەر کاتێك دا داوای هەڵوەشانەوەی هاوبەشیەکەی بکات بەمەرجێك پاکتاوی هەموو قەرزەکانی پێشوو بکات.

ماددەی (٢١):-

فەرمانگە بۆی هەیە کارەبای هاوبەش ببڕێت لەکاتی سەرپێچیدا بە ئاگادارکردنەوەی یان بیٚ ئاگادارکردنەوەی لەکاتێك کە سەرپێچی (یەکێك یا زیاتر) لەم سەرپێچیانەی لای خوارەوە ئەنجام بدات بەمەش وزەی کارەباکەی بۆ ناگەڕێندرێتەوە تا سەرپێچیەکە لانەبرێت یان کەم وکوڕیەکان تەواو نەکرێت لەگەڵ پاراستنی سەرجەم مافەکانی فەرمانگە کە لەئەنجامی ئەم کارە دێتە کایەوە وەك وەرگرتنی پارە بە پێی جۆری سەرپێچیەکە کە لە خشتەی ژمارە(١)ی پاشکۆی ژمارە یەك دا هاتووە.

وە ئەم ڕێکارانە نابنە بەربەست لەبەردەم سزای تر کە ڕێنمایی کارپێکراوەکان دەیسەپێنن.

جۆرەکانی سەرپێچی بۆ بڕینی وزەی کارەبا:

١- هاوبەش دەستکاری پێوەر یان هێڵی کارەبا یان هەر سەرپێچیەك لەسەر دامەزراوەی کارەبای موڵکی فەرمانگە بکات.

٢- هاوبەش بەشێوەیەك وزەی کارەبا بەکار بێنێت کە زیان بە تۆڕی کارەبای ناوچەکە بگەیەنێت ، وەك بەکارهێنانی باری زیادە و ئیشپێکردنی ئامێری پیشەسازی ڕێپێنەدراو.

٣- هاوبەش ڕێگریێت لە جێبەجێکردنی کارە پێویست و فەرمیەکانی فەرمانگە.

٤- هاوبەش بە بیٚ ڕەزامەندی فەرمی فەرمانگە وزەی کارەبا بدات بە شوێنی دیکە.

٥- هاوبەش کەم وکوڕی هەبێت لە دامەزراندنی سیستەمی بەستنی تۆڕی کارەبا بەجۆرێك کاریگەری خراپی هەبێت لە سەر دامەزراوەکانی تۆڕی وزەی کارەبا.

٦- پێوەری هاوبەش بۆ سیٚ خولی خوێندنەوەی یەك لە دوای یەك نەخوێندرێتەوە بە هۆی لە ماڵ نەبوون یا ڕێگە پێنەدان بەخوێندنەوەی پێوەر.

٧- بڕیاری دادگا دەرچوویێت و پلەی کۆتایی وەرگرتبێت و کرابێت بە بڕیارێکی جێبەجێکراو.

٨- کاتێك فەرمانگە بیەوێت وزەی کارەبا بدات بە هاوبەشێکی نوێ لەسەر گۆڕەری هاوبەشێکی کۆن کە بەکرێی گرتووە لەفەرمانگە وە هاوبەشە کۆنەکە ڕازی نەبێت.

٩- ئەگەر هاوبەش کاری چاندنی دار و درەخت یان کاری بیناسازی ئەنجام بدات کە زیان بە هێڵەکان و تۆڕەکانی وزەی کارەبا بگەیێنێت وە دوای ئاگادارکردنەوەی لەلایەن فەرمانگەوە ڕازی نەبێت بە لابردنیان ، لەم کاتەدا فەرمانگە دەتوانێت وزەی کارەبای هاوبەش ببڕێت وە ئەگەر هاوبەش بەفەرمی داوای گەڕاندنەوەی وزەی کارەباکەی کرد دوای لابردنی سەرپێچییەکان و پێدانی گشت خەرجیەکان ئینجا وزەی کارەباکەی بۆ دەگەرێندرێتەوە.

١٠- دامەزراوە یا بینای هاوبەش بەسەرپێچی دروست کرابێت لەسەر مولکی خەڵك بەبێ وەرگرتنی ڕەزامەندی خاوەنەکەی و تۆڕی کارەبای بەشێوەی نایاسایی ڕاکێشابێت.

١١- لەکاتی سوتانی پێوەری هاوبەش و ئاگادارنەکردنەوەی لایەنە پەیوەندیدارەکانی وەزارەت لە ماوەی زیاتر لە دە (١٠) ڕۆژ دا لەلایەن هاوبەشەوە.

ماددەی (٢٢):-

لەکاتی پێشکەشکردنی داواکاری بۆ گەیاندنی وزەی کارەبا بۆ هەر شوێنێك ، پشت دەبەسترێت بەو بەڵگەنامانەی کە لە بڕگەکانی پاشکۆی ژمارە(١) ئاماژەی پێدراوە بەڕەچاوکردنی پۆلی بەکارهێنان .

ماددەی (٢٣):-

فەرمانگە پسوولەی وزەی کارەبا بەسەر هاوبەشاندا دابەش دەکات بەشێوەی خول وە هەر خولێك لە ٦٠ ڕۆژ تێپەڕ نەکات ، پێویستە لە ماوەی(١٠) ڕۆژ پارەی پسولەکە بدرێت ، ئەگەر هاوبەشەکە لەو ماوەیەدا پارەکەی نەدا ئەوە لە پسولەی داهاتوو وەك قەرز دەنووسرێت و ئەگەر بۆ جاری سێیەم پارەکەی نەدا کارەباکەی دەبرِیت و بەپێی بڕگەی (٣) لە خشتەی ژمارە (١) مامەڵەی لەگەڵ دەکرێت.

ماددەی (٢٤):-

کاتێك پسولەی بڕی بەکارهاتووی وزەی کارەبا نەگاتە هاوبەش بۆ سێ خولی خوێندنەوەی یەك لە دوای یەك ، پێویستە هاوبەش سەردانی فەرمانگەی پەیوەندیدار بکات و بە نووسین فەرمانگە ئاگادار بکاتەوەو پێویستە قەرزەکە بداتەوە وەئەگەر دوای سێ خولی خوێندنەوە هاوبەش سەردانی فەرمانگەی نەکرد ئەوە فەرمانگە کارەبای هاوبەش دەبڕێت وە دەبێ قەرزەکە بەیەکجار بداتەوەو. لێپێچینەوە لەگەڵ کارمەندی کەمتەر خەم بکرێت سەبارەت بەم بابەتە.

ماددەی (٢٥):-

ئەگەرگومان دروست بوو لە لای فەرمانگە یان لەلای هاوبەش کە پسولەی بەکارهێنانی وزەی کارەباکەی تەواو نیيە پێویستە داواکاری پێشکەش بە فەرمانگەی پەیوەندیدار بکات بە مەبەستی لێکۆڵینەوە و چارەسەرکردن بەپەیڕەوکردنی ئەم خاڵانەی خوارەوە:

یەکەم: لەلایەن لیژنەی کاروباری وزەی بەڕێوەبەرایەتی پەیوەندیدار بەراوردی خوێندنەوەی تازەترین تۆمارکراوی هاوبەش کەلەبەشی سێیەمی پسولە (کەعب)ی هێنراوە لەلایەن ژمێرکارەوە لەگەڵ تۆمارکراوی سەر پسولە دەکرێت و وردبینی ئەژمارکردنی کرێی کارەبا دەکرێت وئەگەر هەڵە هەبوو ئەوە پێویستە راستکردنەوەی هەڵەی پسولەی کارەبا ئەنجام بدرێت و پسولەی نوێ بۆ هاوبەشەکە چاپ بکرێتەوە و کرێیە راستکراوەکە دەکەوێتە ئەستۆی هاوبەش بەڵام ئەگەر هەڵەی تێدانەبوو ئەوە خاڵی (دووەم) ئەنجام دەدرێت

دووەم: لەلایەن لیژنەی کاروباری وزەی بەڕێوەبەرایەتی پەیوەندیدار سەردانی هاوبەش دەکرێت و بەراوردی خوێندنەوەی تۆمارکراوی سەر پسولەکە و خوێندنەوەی پێوەرەکە دەکرێت و تۆڕینی (بینین) ی پێوەرو دەوروبەری دەکرێت بۆ دڵنیابوون لەنەبوونی سەرپێچی لەسەر پێوەرو تۆڕەکە، وە لیستی ئامێرەکان و تواناکانیان دەکرێت و ئەگەر دەرکەوت خوێندنەوەی پێوەرەکە بەهەڵە ئەنجام دراوە لەلایەن ژمێرکارەوەو هیچ جۆرە سەرپێچیەك نیەو خوێندنەوەی پێوەر بەبەراورد لەگەڵ لیستی ئامێرەکان پەسەندە ئەوە پێویستە راستکردنەوەی هەڵەی پسولەی کارەبا بکرێت و کرێیە راستکراوەکە دەکەوێتە ئەستۆی هاوبەش ، ئەگەر هاوبەشەکە پارەی دابوو پێش دەرچوونی پسولە نوێیەکەی لەم کاتەدا ئەو پارەیەی داویەتی دەچێتە سەر حیسابەکەی واتا (فەرمانگە قەرزاری هاوبەش دەبێت)، وەئەگەر دەرکەوت کەسەرپێچی کراوە ئەوە وەکو سەرپێچیکار مامەڵەی لەگەڵ دەکرێت بەپێی ماددەی (٢٦) .

سێیەم: ئەگەر فەرمانگە بۆی دەرکەوت پسولەکە تەواوە ، پێویستە هاوبەش پارەکە بدات، ئەگەر هەر بڕوای بە ڕاستی پسولەکە نەبوو، ئەوە دەتوانێت داوای پشکنینی پێوەرەکەی بکات و پارەی پشکنینەکە دەبێت پێشەکی بدات بەپێی نرخی دیاریکراو لەخشتەی ژمارە (٣).

چوارەم: ئەگەر لە ئەنجامی پشکنین دەرکەوت پێوەرەکە بە ڕێکی کار دەکات پێویستە هاوبەش ئەو پارەیە بدات کە لە پسولەکەدا هاتووە، بەڵام ئەگەر هاوبەش هەر بڕوای نەبوو بەئەنجامی پشکنینەکە ئەوە پێوەرێکی نوێ دەبەسترێت لەگەڵ پێوەرە کۆنەکەو بەراوردی خوێندنەوەی هەردوو پێوەر دەکرێت لەماوەی خولێکی خوێندنەوە، ئەگەر دەرکەوت پێوەر بەدروستی کار دەکات ئەوە ئەنجامەکە یەکلاکەرەوە دەبێت و پێویستە هاوبەش پارەی پسولەکە و سەرجەم خەرجیەکانی ئەم کارە بدات.

پێنجەم: ئەگەر لە ئەنجامی پشکنین دەرکەوت پێوەرەکە بە دروستی کارناکات هەڵە لە خوێندنەوەی دا هەیە یان وەستاوە ئەوا پێویستە راستکردنەوەی هەڵەی پسولەی کارەبا بکرێت و کارەبای خەرجکراو بۆ ئەو ماوەیەی کە پێوەرەکە تێکچووە تا بەستانی پێوەری نوێ ئەژمار دەکرێت بە گوێرەی تێکرای کارەبای بەکارهاتووی هاوبەشەکە پێش تێکچوونی پێوەرەکە بۆ هەمان ماوەی ساڵی پێشوو، ئەگەر خوێندنەوەی پێش تێکچوونی نەبوو ئەوا پێوەرێکی نوێی بۆ دادەنرێت و بەگوێرەی تێکرای کارەبای خەرج کراو بۆ هەمان ماوەو کاتی کە پێوەرەکە تێك چووبوو بڕی کارەبا خەرجکراوەکە ئەژمار دەکرێت وکرێیە راستکراوەکە دەکەوێتە ئەستۆی هاوبەش و پێوەرەکە چاك دەکرێتەوە یان پێوەرێکی نوێ لەلایەن هاوبەشەوە دابین دەکرێت و دەبەسترێت.

ماددەی (٢٦):-

ئەگەر پێوەر سووتا بوو بەم شێوەی خوارەوە مامەڵەی لەگەڵ دەکرێت:

١- ئەگەر هاوبەش لەماوەی کەمتر لە دە (١٠) رۆژ لەبەرواری روودانی سووتانی پێوەرەکە ئاگاداری فەرمانگەی فرۆشیاری وزەی پەیوەندیداری کردبووەوە ئەوە کاری گۆڕینی پێوەری بۆ بکرێت لەگەڵ ئەژمارکردنی ماوەی خوێندنەوەی پێشووتری پێوەر تا کاتی گۆڕینی پێوەر بۆ ئەو ماوەیە خەمڵاندنی خەرجکردنی وزەی ئامێرەکانی بۆ بکرێت هەروەکو لە پاشکۆی ژمارە (٢) دا هاتووە وەبەراورد بکرێت بەهەمان کاتی ساڵی رابردوو کەمتر نەبێت.

٢- ئەگەر هاوبەش لەکاتی سووتانی پێوەر بەهەر هۆیەك ئاگاداری فەرمانگەکانی پەیوەندیداری وەزارەت نەکردەوە زیاتر لەو ماوەیەی کە لەخاڵی یەکەم داهاتووە ئەوە وەك سەرپێچی ئەژمار دەکرێت.

٣- ئەگەر دەرکەوت پاش پشکنین و تاقیکردنەوە هەڵە لە خوێندنەوەی پێوەر هەیە ئەوە کرێی یەکەی کارەبای بەکارهاتوو بۆ ئەو ماوەیە بەپێی خەمڵاندنی خەرجکردنی ئامێرەکان بۆی ئەژمار دەکرێت بەمەرجێك ئەو کرێیە لە خوێندنەوەی پێوەر بۆ هەمان ماوەی ساڵی رابردوو کەمتر نەبێت.

ماددەی (٢٧):-

ئەگەر بەسەرپێچی کارەبا راکێشرابوو (بێ کردنەوەی هاوبەش یان بێ پێوەر یان لەژێر پێوەر یان دەستکاری پێوەر یان سێرکت برێکەر یان مۆری پێوەرکرابوو ئەوە بڕی وزەی کارەبای بەکارهاتوو پاکتاو دەکرێت بەم شێوەیە

١- ماوەی وەستانی پێوەرەکە بۆ دوو ساڵی پێشوو دادەنرێت بۆ ئەژمارکردنی بڕی کارەبای خەرجکراو.

٢- بڕی وزەی کارەبای بەکارهاتوو بەگوێرەی ئامێرو کەرەستە کارەباییەکانی هاوبەش دیاری دەکرێت لەکاتی روودانی دەستکاری و یاریکردن بەپێوەر بەپێی پاشکۆی ژمارە (٢).

٣-جگە لە پارەی پاکتاوکراوی بڕگەی (یەکەم) ی سەرەوە، پارەی زیان لێکەوتنی پێوەر و سێرکت برێکەریشی لێ وەردەگیرێت، ئەگەر دەرکەوت دەستکاری تیادا کراوە، ئەوە پێبژاردنی (غرامە)ی لێ وەردەگیرێت بەپێی بڕگەی (١١) لە خشتەی ژمارە (١).

ماددەی (٢٨):-

پارەی کرێی یەکەی بەکارهاتوو وەردەگیرێت بەپێی دواهەمین نرخی کرێی وزەی کارەبای پەسەندکراو.

ماددەی (٢٩):-

پێویستە کەلوپەل وکەرەستەو ئامێرە کارەباییەکان کە لەلایەن وەزارەت و کەسان و لایەنی دەرەوەی وەزارەت بەکار دەهێنرێن بەپێی مواسەفات و ستاندەری وەزارەت بێت، پێویستە لێژنەی وەرگرتن و هەڵسەنگاندنی کەل وپەل ئەو کەلوپەلانە پەسەند بکات کە لەتۆڕەکانی وزەی کارەبادا بەکار دەهێنرێن.

ماددەی (٣٠):-

لەکاتی ئاشکرابوونی هەر سەرپێچیەك لەسەر تۆڕی کارەبا لەلایەن هاوبەشەوە، ئەوە مافی لایەنی پەیوەندیدارە لە وەزارەتی کارەبا کەکارەباکەی ببڕێت و دەست بگرێت بەسەر سەرجەم ئەو کەلوپەلانەی بەکارهاتووە بۆ سەرپێچیەکە، وەتۆمارکردنی داوای یاسایی لەسەر سەرپێچیکاران لەدادگای تایبەتمەند وە ئەگەر پێویست بوو داواکاری قەرەبوو بکرێت لەو زیانانەی کەلە ئەنجامی ئەو سەرپێچیە کەوتۆتەوە.

بەشی سێیەم
ڕێنمایی پێدانی وزەی کارەبا / ڤۆڵتیەی نزم

ماددەی (٣١):-

هاوبەشی پڕۆژەی تایبەت سەرجەم خەرجییەکان دەگرێتە ئەستۆی خۆی بۆگەیاندنی هێڵی کارەبای نوێ لەو ناوچانەی کە پێشتر وزەی کارەبای دراوەتێ بەمەرجێك درێژی هێڵەکە لە (٧٠٠) مەتر تێپەڕ نەکات لە گۆڕەرە وە یان بەڕەچاوکردنی ڕێژەی دابەزینی ڤۆڵتیە بۆ هەر جیابوونەوەیەك و بە ڕەچاوکردنی باری گۆڕەر بەمەرجێك درێژی کێبڵی هاوبەش لە (٣٠) مەتر زیاتر نەبێت و پێویستە هاوبەش بۆردی پێوەر لەو سنوورە دابنێت.

ماددەی (٣٢):-

کاتێك خاوەن شوێنێك داوای گەیاندنی وزەی کارەبا دەکات و شوێنەکەی لە (٧٠٠) مەتر دوورترە لە گۆڕەرەکەوە، پێوستە تۆڕی (33kv) یان (11kv) دابنرێت، هەروەها دانانی گۆڕەرێکی دیکە لە ناوەندی لۆدە نوێیەکە، بەمەبەستی پێدانی وزەی کارەبا فەرمانگە نۆڕینی شوێنەکە و ڕێکخستنی نەخشە و دەرخستەی تایبەت ئەنجام دەدات بە مەبەستی گەیاندنی وزەی کارەبا، لەگەڵ ڕەچاوکردنی لۆدە تازەکان کە نابێت لە توانای دیاریکراوی گورەڕەکە یان سەرچاوەی وزە کارەباییەکە زیاتربێت، وە نابێت دابەزینی ڤۆڵتییە لە سنووری ڕێپێدراو زیاتربێت کە دیاریکراوە لە بڕگەکانی (١ ، ٢ ، ٣) لە ماددەی دووەم. لەکاتی دابەزینی ڤۆڵتییە لەبڕی ڕێپێدراو و زیادبوونی توانای دیاریکراوی سەرچاوەکە یا گۆڕەرەکە ئەوە پرۆسەی گەیاندنی وزەی کارەبا بۆ ئەو شوێنە دوادەخرێت، تاکاتی دابینکردنی سەرچاوەی گونجاو یان گۆڕەر، ئەنجامدانی نۆڕین بەرامبەر نرخێك دەبێت کە لە بڕگەی (١)ی خشتەی ژمارە(١)دا هاتووە.

ماددەی (٣٣):-

کاتێك لایەنێك داوا لە فەرمانگە دەکات بە دامەزراندنی تۆڕێکی نوێی کارەبا تێچووی گشت کارەکە (کەرەستە + کرێی کار) لە ئەستۆی سوودمەند دەبێت بەپێی دەرخستەو هەژمارکردنی سەرجەم تێچووەکانی تایبەت بەم کارە لەلایەن فەرمانگە بەڕەچاوکردنی ئەو نرخانەی کە بەشێوەی دەوری لەوەزارەتەوە دەردەچێت.

ماددەی (٣٤):-

خەرجی کڕینی پێوەر و کێبڵ و سیرکێت بریکەر و پێوەلکاوەکانی لە ئەستۆی هاوبەش دەبێت لەگەڵ سێرکتی سنووردارکردنی وزە بەپێی ڕێنماییەکانی فەرمانگە.

ماددەی (٣٥):-

ڕێو شوێنی بەکارهێنانی مۆتۆر:

١- نابێت ئەو مۆتۆرانەی تواناکانیان لە (2.25kW) زیاترە بەکاربێت لە سەرچاوەی سینگل فەیس واتە (240V) ، بەڵکو پێویستە سەرچاوەی وزەوی سێ فەیس و ڤۆڵتییەی (416V) بەکار بێت.

٢- نابێت وزەی دەستپێکی ئیشپێکردنی مۆتۆر (starting current) لەم بڕانەی خوارەوە زیاتر بێت:

أ- پێویست ناکات تەزووی دەستپێکی ئیشپێکردنی مۆتۆر (starting current) سنووردار بکرێت بۆ ئەو مۆتۆرەی کە توانای لە(3kW) کەمترە .

ب- (٢× وزەی کارکردن بۆ ئەو مۆتۆرانەی توانایان لە ٣ تا ١٠ کیلۆ واتە).

ج- (١,٥× وزەی کارکردن بۆ ئەو مۆتۆرانەی توانایان لە ١٠ تا ٢٠ کیلۆ واتە).

د- (١,٤× وزەی کارکردن بۆ ئەو مۆتۆرانەی توانایان لە ٢٠ کیلۆ وات زیاترە).

٣- بەکارهێنانی ئامێرەکانی دەستپێك و پارێزگاری خۆیی بۆ ئەو مۆتۆرانەی کە توانایان لە (kW٢,٢٥ زیاترە، بۆ بەدەست هێنانی ئەو تەوژمانەی کە لە سەرەوە ئاماژەیان پێدراوە یان بەکارهێنانی هەر بریتێکی (بدیل) دیکە.

ماددەی (٣٦):-

ئەگەر هاوکۆڵکەی توانا (Power Factor) ی ئامێرەکانی هاوبەشەکە کەمتر بێت لەو ئاستەی فەرمانگە دیاری کردووە (٠,٩)، پێویستە فەرمانگە ئامێری پێویست بۆ بەرزکردنەوەی هاوکۆلکەی توانا بۆ ئاستی پێویست دابین بکات و نرخی هەموو ئامێرو کرێی کار لە هاوبەش وەربگیرێت جگە لە پۆلی ماڵان (ئەوانەی گۆڕەری تایبەتیان نییە). یان لەلایەن سوودمەندەوە دابین بکرێت بەپێی مواسەفاتی ڕێپێدراوی وەزارەت.

بەشی چوارەم

ڕێنمایی پێدانی وزەی کارەبا / ڤۆڵتییەی ناوەند وبەرز

ماددەی (٣٧):-

تێچووی ڕاکێشانی وزەی کارەبا و وێستگەی مۆبایل و کویسك و گۆڕەرو سوورپڕ (سێرکت بریکەر) و پێوەر بۆ هاوبەشی بازرگانی و پیشەسازی و کشتوکاڵی و حکوومی و گەشتوگوزاری لە ئەستۆی سوودمەند دەبێت.

ماددەی (٣٨):-

هاوبەش بەرپرسە لە جێبەجێکردن و بەستنی تۆڕی کارەبای ناوخۆ تا سێرکت بریکەری ڤۆلتییەی نزمی گۆڕەر، پێویستە هاوبەش سێرکت بریکەری ڤۆڵتییەی نزم دابین بکات کە لەڕووی تەکنیکیەوە گونجاو بێت و دادەمەزرێت دوای نۆڕین بەرامبەر بە بڕێك پارە کە پێشەکی وەردەگیرێت بە پێی خشتەی ژمارە(١)، پێویستە هاوبەش سێرکت بریکەر لە دەرەوەی ژووری وێستگە ناوەندییەکە دابمەزرێنێت، بە دووریەکی گونجاو کە لە (١٥م) زیاتر نەبێت، هەروەها دانانی ئامێری پارێزگاری لە سەر هەر سێ فەیسەکە بە مەبەستی ڕێگاگرتن لە لۆدی زیاد و شۆرت (short circuit) کە توانای بەرگری هەبێت تا (١٢٠٪)ی لۆدی ئاسایی.

ماددەی (٣٩):-

هەر کاتێك پێویست بوو ئامێری زیاد دابنرێت بۆتۆڕەکە بۆ بەرژەوەندی گشتی وەك زیادکردنی (سوورپڕ یان کێبڵی نوێ)، بڕی تێچووی ئەو ئامێرانەو کرێی بەستنەکە لە هاوبەش وەرناگیرێت، بەڵام ئەگەر زیادکردنی ئەو کەرەستانە لەسەر داواکاریی هاوبەش بوو ئەوە پارەی تێچوو و کرێی بەستنەکەی لێ وەردەگیرێت دوای ڕەزامەندی فەرمانگە.

ماددەی (٤٠):-

ئەگەر باڵەخانەی نیشتەجێبوون دروست بکرێت لە لایەن میری یان کەرتی تایبەت و بدرێت بە هاوبەشان ، ئەوە سەرجەم خەرجی گەیاندنی وزەی کارەبا (کەرەستە + کرێی کار) لە چوارچێوەی پرۆژەکەدا دەکەوێتە ئەستۆی ئەو لایەنەی کە باڵەخانەکە دروست دەکات یان خاوەنداریەتی دەکات.

ماددەی (٤١):-

ئەگەر زیاتر لە سێ هاوبەش لە یەك بینا (دامەزراوە) بوون ، پێویستە خاوەنی موڵکەکە (مالك العقار) سەرجەم ئامێرەکانی پاڵەپەستۆی نزم دابین بکات ، هەروەها دابینکردنی (سێرکت برێکەر و بازباڕو بۆردی دابەشکردنی سەرەکی)، پێویستە بۆردی پێوەرەکان لە دەروازەی بیناکە بێ ، بەڵام ئەگەر نەتوانرا پێوەرەکان لە سەرەتای چوونە ژوورەوەی بیناکە دابنرێت ، ئەوە پێویستە بۆردی دابەشکردن دابین بکات بۆسەرجەم نهۆمەکانی بیناکە بەپێی مواسەفاتی تایبەت کە فەرمانگە دیاری دەکات ئەمەش بەپێی ڕێنماییەکان دەبێت.

ماددەی (٤٢):-

ئەوشوێن و بینایانەی کە سیستەمی ساردی وگەرمی ناوەندی (مەرکەزی) و ئەسانسێر و (مصعد) وپەمپی ئاویان هەبێت ، مەرجە بۆردی دابەشکردنی سەربەخۆ دابنرێت بۆ ئەو ئامێرانە، بەمەبەستی دانانی پێوەری سەربەخۆ، یەکەی بەکارهاتوو لەو پێوەرانەدا وەك پۆلی پیشەسازی مامەڵەی لەگەڵ دەکرێت.

ماددەی (٤٣):-

ئەگەر پۆلی هاوبەشیی شوێنێك گۆڕدرا، دووبارە پۆلێنی هاوبەشی بۆ دەکرێتەوە بەپێی ئەم ڕێنماییە وگشت خەرجیەکان لەئەستۆی هاوبەش (خاوەن شوێن) دەبێت و هاوبەش بەرپرس دەبێت لەئاگادارکردنەوەی لایەنی پەیوەندیدار لە وەزارەت.

ماددەی (٤٤):-

پێویستە هاوبەش (خاوەن شوێن) ئاگاداری فەرمانگە بکاتەوە لە کاتی گۆڕینی خاوەندارێتی پێکهاتەکە (المرفق) لە یەکێك بۆ یەکێکی دیکە یان لەکاتی گۆڕینی پۆلی هاوبەشیەکە ڕاستەوخۆ دوای جێبەجێ کردنی گواستنەوە یا گۆڕینەکە بەپێچەوانەوە خاوەنی نوێی بیناکە لە هەموو کارێکی یاسایی بەرپرس دەبێت.

ماددەی (٤٥):-

لەکاتی بەکارهێنانی بەشێك لە باڵەخانەیەکی کەرتی تایبەت لەلایەن فەرمانگەیەکی میرییەوە، پێویستە ئەو بەشەی کە فەرمانگەکەی تێدایە هاوبەشیەکەی جیا بکرێتەوە و وەك پۆلی میری مامەڵەی لەگەڵدا بکرێت، واتە جیاکردنەوەی ئەو بەشە لە هاوبەشەکانی دیکەی باڵەخانەکە.

ماددەی (٤٦):-

سەبارەت بەو باڵاخانانەی چەند فەرمانگەیەکی میری تێدایە و ناکرێت تۆڕی کارەباکەی جیابکرێتەوە ، کرێیەکە لەلایەن خاوەن باڵەخانەکە دابین دەکرێت و ئەویش لەگەڵ هاوبەشەکان پاکتاوی دەکات بەپێی پۆلی میری .

ماددەی (٤٧):-

ئەگەر هاوکۆلکەی توانا(**Power Factor**)ی ئامێرەکانی هاوبەشەکە کەمتر بێت لەو ئاستەی فەرمانگە دیاری کردووە بە (٠,٩)، پێویستە فەرمانگە ئامێری پێویست بۆ بەرزکردنەوەی هاوکۆلکەی توانا بۆ ئاستی پێویست دابین بکات، نرخی هەموو ئامێر و کرێی کار لە ئەستۆی هاوبەش دەبێت.

ماددەی (٤٨):-

ئەگەر فەرمانگە هاوبەشی نوێی لەسەر گۆڕەرێك دانا کە پێشتر بەکرێ درابوو بە هاوبەشێکی تر ئەوە بڕی بەکرێگرتنی ئامێرەکان دابەشی سەر هاوبەشەکان دەکرێت بەیەکسانی ، بەڵام ئەگەر ژمارەی هاوبەشەکانی سەر گۆڕەرەکە لە (٣) هاوبەش یان زیاتر بوو ئەوە کرێ وەرناگیرێت و ئەو ئامێرانە بە بەرژەوەندی گشتی ئەژمار دەکرێن .

ماددەی (٤٩):-

١- پرۆژەکانی دەستەی وەبەرهێنان بە پێی یاساو رێنمایەکانی پێدانی وزەی کارەبا مامەڵەیان لەگەڵدا دەکرێت.

٢- گوژمەی تێچووی گەیاندنی وزەی کارەبا بۆ پرۆژەکانی نیشتەجێبوونی (مساطحة) و (موڵك) لەئەستۆی خاوەن پرۆژە دەبێت

٣- گوژمەی تێچووی گەیاندنی وزەی کارەبا بۆ پرۆژەکانی (بازرگانی پیشەسازی، کشتوکاڵی) لەئەستۆی خاوەن پرۆژە دەبێت.

٤- کۆمەڵگا نیشتەجێبونەکانی وەبەرهێنان یان (مساطحة) یان (موڵك) چاکردنەوەی تۆڕی کارەبای ناوخۆی کۆمەڵگاکە دەکەوێتە ئەستۆی فەرمانگەی کارەبا لەوکاتەوە کەدیاری کراوە بەگوێرەی گرێبەستی نێوان خاوەن خانووەکان و وەبەرهێنەر یان خاوەن موڵك یان مساطحة یاخود بەگوێرەی گرێبەستی نێوان وەبەرهێنان و وەبەرهێنەر.

بەشی پێنجەم

رێنمایی پێدانی وزەی کارەبا بە شێوەی کاتی

دوای پێشکەشکردنی داواکاری بە بەڵگەنامەی باوەڕ پێکراو بەم شێوەیەی خوارەوە دەبێت:

ماددەی (٥٠):-

بۆ جێگە و دامەزراوە کاتییەکان :

١- پێشکەشکردنی فۆرمی داواکاریی پێدانی وزەی کارەبا، کە نووسراوی پشتگیری و رەزامەندیی لایەنی پەیوەندیداری هاوپێچ بێت.

٢- دابینکردنی جێگەی گونجاو بۆ پێوەرو سێرکت بریکەر، لە شوێنێك کە فەرمانگە دیاری دەکات بەرچاوکردنی مەرجی سەلامەتی و خۆپاراستنی پیشەیی و مەرجی تەکنیکی.

٣- لە کاتی دانان ولابردنی کارەبای هاوبەشی کاتی سەرجەم خەرجی کەرەستە و کرێی کار دەکەوێتە ئەستۆی هاوبەشەکە.

ماددەی (٥١):-

پێدانی وزەی کارەبای کاتی بە بیناو دامەزراوە لەقۆناغی جێبەجێکردن:

وزەی کارەبا بە فۆڵتییەی نزم و ناوەند بە شێوەی کاتی دەدرێت بەو پرۆژانەی کە لە قۆناغی جێبەجێکردندان لەکاتی پێویست وە بەڕەزامەندی فەرمانگە بە ڕەچاوکردنی ئەم خاڵانەی خوارەوە :

١- پێشکەشکردنی فۆرمی تایبەت بە پێدانی وزەی کارەبا کە مۆڵەتی بیناکە یان ڕێپێدانی فەرمی هەبێت.

٢- لەلایەن فەرمانگەوە نۆڕینی بۆ دەکرێت، بەمەبەستی ئاگاداربوون لە بەردەوامی هەبوونی وزەی کارەبای کاتی لە شوێنەکە، کات و بەرواری نۆڕین لەلایەن فەرمانگەوە دیاری دەکرێت و ئەژمارکردنی یەکەی بەکارهاتوو وزەی کارەباکەی لەسەر بنچینەی هاوبەشی لە جۆری فۆڵتییەی نزمەوە بەپێی پۆلی هاوبەشیەکەی دەبێت

٣- هاوبەشەکە سەرجەم خەرجی تێچووی (کەرەستەو کرێی کار) لەکاتی گەیاندنی تەزووی کارەبای کاتی و لابردنی بۆ پرۆژەکەی لەئەستۆ دەبێت.

٤- نرخەکانی کرێی وزەی کارەبای بەکارهاتوو دیاریکراو دەبێت بە پێی ئامێری دانراو لە پرۆژەکە بۆ ئەو ماوەیەی کە هاوبەشەکە داوای دەکات بە مەرجێك لە شەش مانگ زیاتر نەبێت وەتوانای نوێکردنەوەی هەبێت بۆ یەك جار بەهەمان ماوە وە لە کاتی پێویستی بە وزەی کارەبا هەبێت وە دەبێت کرێ ی کارەبای پێشەکی بدات بەڵام ئەگەر لە (١٢) دوانزە مانگ زیاتر بێت مەرجە رەزامەندی وەزیر وەربگیرێت.

بەشی شەشەم

ڕێکارە گشتییەکان (الاحكام العامة)

ماددەی (٥٢):-

هاوبەش بۆی هەیە داواکاریەك پێشکەش بکات بەمەبەستی خوێندنەوەی پێوەرەکەی لەدوای دەوامی فەرمی بەرامبەر بە کرێیەکی دیاریکراو بۆ هەر خوێندنەوەیەك، وەك لەخشتەی ژمارە (١) ی هاوپێچ.

ماددەی (٥٣):-

کارەبا نادرێت بەوانەی سەرپێچیان کردۆتە سەر زەوی میری تەنها دوای چارەسەری کێشەی سەرپێچی یەکە بەپێی نووسراوێکی فەرمی لە لایەن شارەوانی یان یەکە ئیداریی یە تایبەتیەکە کە پشتگیریان دەکەن بە پێدانی تەزووی کارەبا.

ماددەی (٥٤):-

هێڵی کارەبا سنووری ئاسۆیی (المحرمات الافقية) هەیە و کەمترین ڕێپێدانی نزیکبونەوە لێی (سماحات دنيا) هەیە بە پێی ڤۆڵتیەی هێڵەکە وە لەسەر هاوڵاتیان پێویستە رەچاوی ئەم سنوورە (محرمات)ە بکەن بەپێی هاتوو لە خشتەی ژمارە(٤) ی هاوپێچ لەم ڕێنماییە، بەپێچەوانەوە فەرمانگە هیچ بەرپرسیارەتیەك لەئەستۆ ناگرێت. لەکاتی بەزاندنی ئەم سنوورانە لەلایەن هاوڵاتیانەوە و هیچ مافێکیان نیە داوای قەرەبوو بکەنەوە لەو زەرەرو زیانە مادی و مرۆییەی کە پێیان دەگات بەپێچەوانەوە وەزارەت بۆی هەیە داوای یاساییان لەسەر تۆمار بکات و داوای قەرەبووی زیانەکان بکات.

ماددەی (٥٥):-

پێدانی کارەبا شەرعیەت نادات بە پڕۆژە یان موڵك وە تەنها لەپێناو ڕێگرتن لە زیادە ڕەوی و دزینی کارەبا و بەفیڕۆچونی کارەبا دەبێت.

ماددەی (٥٦):-

سەبارەت بە ڕووداوەکانی ئاگرکەوتنەوە لە ماڵان وشوێنە بازرگانی یەکان لێپرسراویەتی فەرمانگەی کارەبا تا ئاستی پێوەری کارەبایە و لێکۆڵینەوە لە ڕووداوەکە دەکرێت لە ڕێگای لیژنەیەکی تایبەتمەند بۆ دیاریکردنی هۆکارەکانی ئاگرکەوتنەوە.

ماددەی (٥٧):-

نرخەکانی کەل و پەلی تۆڕی کارەبا دەنرخێنرێن بەپێی ئەو نرخانەی کە لە لایەن وەزارەتی کارەباوە دەردەکرێت.

ماددەی (٥٨):-

تەزووی کارەبا دەبڕدرێت لەسەر ئەوانەی کە سەرپێچی لە ڕێنماییەکانی باش بەکارهێنانی تەزووی کارەبا دەکەن کە وەزارەت دیاری دەکات بۆ ماوەی سێ ڕۆژ سەرباری وەرگرتنی کرێی بڕین و گەڕانەوەو زیانەکانی کە بەر تۆڕەکە دەکەوێت

ماددەی (٥٩):-

ئەم ڕێنماییانە جێبەجێ دەکرێت لە هەرێمی کوردستان لەدوای (١٠) ڕۆژ لە ڕۆژی بڵاوکردنەوەی لە ڕۆژنامەی (وەقایعی کوردستان) وەکار بەهیچ ڕێنماییەکی تر ناکرێت کە ناکۆك بێت لەگەڵ ئەم ڕێنمایانە.

د.ئاشتی هەورامی
وەزیری کارەبا بە (وەکالەت)

پاشکۆی ژمارە (١)

یەکەم: هاوبەشانی ماڵان و بازرگانی لە ناو سنووری شارەوانییەکان بە فۆڵتییەی نزم.

١- پێشکەش کردنی ئەم بەڵگەنامانەی خوارەوە:

أ- پێشکەشکردنی فۆرمی پێدانی وزەی کارەبا.

ب- نووسراوی پشتگیری لە باجی خانووبەرە کە ژمارەی پارچە زەویەکە لەسەر دیاری کرابێت یان نووسراوی پشتگیری شارەوانی دیاریکراو لەگەڵ مۆڵەتی دروستکردنی بینا وە پێشکەشکردنی نەخشەی بینا کە تیایدا شوێنی پێوەرو گۆڕەر دیاری کرابێت.

ج- پسوولەی کارەبای پێکهاتەیەکی دراوسێی (ئەگەر هەبوو)

٢- پێدانی پارەی کرێی نۆڕین بە پێی بڕگەی(١)ی خشتەی ژمارە(١).

٣- نۆڕین لە لایەن فەرمانگە بۆ دیاریکردنی ژمارەی بلۆك و ژمارەی ئەژمار(رقم الحساب) وە پێویستییەکانی گەیاندنی وزەی کارەبا.

٤- دانی کرێی بەستن وپێداویستیەکانی جێبەجێکردنی گەیاندنی وزەی کارەبا.

٥- تەواوکردنی گەیاندن و پێدانی وزەی کارەبا.

دووەم: هاوبەشانی ماڵان و بازرگانی دەرەوەی سنووری شارەوانی بە ڤۆڵتیەی (11KV, 0.4 KV):

١ - پێشکەش کردنی ئەم بەڵگەنامانەی خوارەوە:

أ- پێشکەشکردنی فۆرمی پێدانی وزەی کارەبا.

ب- نوسراوێکی پشتگیری لە سەرۆکی یەکەی کارگێڕی (الوحدة الادارية) ناوچەکە.

٢- جێبەجێکردنی بڕگەکانی (٣ ، ٤ ، ٥) لەخاڵی (یەکەم)ی پاشکۆی ژمارە (١).

سێیەم: پەمپی کشتوکاڵی (ڤۆڵتییەی نزم):

١ - پێشکەش کردنی ئەم بەڵگەنامانەی خوارەوە:

أ- پێشکەشکردنی فۆرمی پێدانی وزەی کارەبا.

ب- پێشکەشکردنی مۆڵەتی لایەنی پەیوەندیدار (وەزارەتی کشتوکاڵ و سەرچاوەکانی ئاو لەگەڵ پێشکەش کردنی مۆڵەتی فەرمانگەی ئاوی ژێر زەوی).

ج- بەڵێننامە بدات بە نەگۆڕینی پەمپی کشتوکاڵی بە دانەیەکی تری توانای گەورەتر تەنها دوای ئاگادارکردنەوەی فەرمانگەو وەرگرتنی ڕەزامەندی نووسراو لە لایەنە پەیوەندیدارەکان.

٢- جێبەجێکردنی بڕگەکانی (٣ ، ٤ ، ٥) تایبەت بە پەمپی کشتوکاڵی لەخاڵی (١)ی پاشکۆی ژمارە (١).

٣- دانانی پێوەری پاڵەپەستۆ نزم و پێدانی کارەبا.

چوارەم: وەرشەکانی کار لەناوەوە یان لە دەرەوەی سنووری شارەوانی بە ڤۆڵتییەی نزم:

پێشکەش کردنی ئەم بەڵگەنامانەی خوارەوە:

١- فۆڕمی پێدانی وزەی کارەبا.

٢- مۆڵەتی بینای کارپێکرا و ڕەزامەندی فەرمانگە پەیوەندیدارەکان لە سنووری شارەوانییەکان و ە نوسراوی ڕەزامەندی لایەنی یەکەی کارگێڕی بۆ دەرەوەی سنووری شارەوانییەکان وە پێشکەشکردنی نەخشەی بینا کە تیایدا شوێنی پێوەرو گۆڕەر دیاری کرابێت.

٣- پسوولەی کارەبای پێکهاتەیەکی دراوسێی (ئەگەر هەبوو).

٤- ئەنجامدانی نۆڕینی لایەنی تەکنیکی بۆ دیاری کردنی پێویستییەکانی گەیاندنی کارەبا.

٥- دانی کرێی نۆڕین بە پێی خشتەی ژمارە (١).

٦- خەمڵاندنی پێداویستیەکانی گەیاندنی وزەی کارەبا لەلایەن فەرمانگەوە.

٧- دانی کرێی بەستن و جێبەجێکردنی کارەکە.

٨- بەستنی پێوەرو گەیاندنی وزەی کارەبا.

پێنجەم: پەمپی کشتوکاڵی ڤۆڵتییەی ناوەند و بەرز (الجهد المتوسط والعالي).

١- پێشکەش کردنی ئەم بەڵگەنامانەی خوارەوە:

أ- فۆرمی پێدانی وزەی کارەبا.

ب- مۆڵەتی پەمپی کشتوکاڵی ڕەزامەندی فەرمانگەکانی وەزارەتی کشتوکاڵ و سەرچاوەکانی ئاو.

٢- دامەزراندنی وێستگەی دابەشکردن (محطة التوزيع).

٣- دانانی پێوەرو گەیاندنی تەزوی کارەبا.

٤- بڕگەکانی تر هەروەکو لە سێیەم سەرەوە کە تایبەتە بە پەمپی کشتوکاڵی.

شەشەم: کارگەکان بەهەموو جۆرەکانیەوە لە سنووری شارەوانی (ڤۆڵتییەی بەرز و نزم):

١- پێشکەش کردنی ئەم بەڵگەنامانەی خوارەوە:

أ- فۆڕمی پێدانی وزەی کارەبا.

ب- مۆڵەتی بینای کارگەکە لەگەڵ ڕەزامەندی بەڕێوەبەرایەتی گشتی پەرەپێدانی پیشەسازی یان دەستەی وەبەرهێنان لەگەڵ فەرمانگەی ژینگەی پەیوەندیدار و نەخشەی پەسەندکراو کەتیایدا شوێنی گۆڕەر و پێوەر دیاریکراو.

٢- بڕگەکانی تر هەروەك لە پێنجەم سەرەوەدا هاتووە

حەوتەم: کارگەکان بەسەرجەم جۆرەکانیەوە لە دەرەوەی سنووری شارەوانی (ڤۆڵتییەی نزم وناوەند و بەرز):

١- پێشکەش کردنی ئەم بەڵگەنامانەی خوارەوە:

أ- فۆڕمی پێدانی وزەی کارەبا.

ب- مۆڵەتی بینای کارگەکە لەگەڵ ڕەزامەندی بەڕێوەبەرایەتی گشتی پەرەپێدانی پیشەسازی یان دەستەی وەبەرهێنان لەگەڵ فەرمانگەی ژینگەی پەیوەندیدار و نەخشەی پەسەندکراو کەتیایدا شوێنی گۆڕەر و پێوەر دیاریکراو.

٢- بڕگەکانی تر هەروەك لە پێنجەم سەرەوەدا هاتووە

٣- نووسراوی فەرمی لە لایەنی یەکەی کارگێڕی ناوچەکە.

٤- بڕگەکانی تریش وەك لەشەشەم سەرەوەدا هاتووە.

هەشتەم: گەشت و گوزار

١- پێشکەش کردنی ئەم بەڵگەنامانەی خوارەوە:

أ- فۆڕمی پێدانی وزەی کارەبا.

ب- پشتگیری فەرمی بەڕێوەبەرایەتیە گشتییەکانی گەشت و گوزاری ناوچەکە.

ج- پێشکەش کردنی مۆڵەتی کارکردن لە لایەن لایەنە پەیوەندیدارەکان.

٢- بڕگەکانی تری هاتوو لەیەکەم.

پاشكۆی ژمارە (٢)

بۆخەملاندنی وزەی کارەبای بەکارهاتووی هاوبەش لە کاتی هەبوونی سەرپێچی یان لەکاتی پێویستی فەرمانگە بەم خەملاندنە ئەوە خەملاندنەکە بەپێی ئامێرە کارەباییە بەکارهاتووەکانی هاوبەش دەبێت بەمەرجێك بەبەراوردکردن لەگەڵ خەرجی وزەی کارەبای هەمان ماوەی ساڵی رابردوو کەمتر نەبێت بەم شێوەیەی خوارەوە.

یەکەم: ئامێرەکانی بەکارهاتوو لەماڵان:

١- رووناکی: نیوەی ژمارەی گڵۆپەکان ×١٠ کاتژمێر ×٣٠ وات بۆ رۆژێك (رۆژانە).

٢- ساردکەرەوە (سلاجە و هاوشێوەی): (٢٠٠ وات بەتێکڕای ٧ کاتژمێر رۆژانە .

٣- بەفرگر(مجمدە) : (٣٥٠ وات بەتێکڕای ٧ کاتژمێر رۆژانە .

٤- تەلەفزیون: (٢٠٠ وات بەتێکڕای ١٠ کاتژمێر رۆژانە .

٥- کۆمپیوتەر: (١٠٠ وات بەتێکڕای ٦ کاتژمێر رۆژانە .

٦- جل شۆر کە گەرمکەری تێدا بێت: (٢٥٠٠ وات بەتێکڕای ١ کاتژمێر رۆژانە .

٧- جل شۆر بەبێ گەرمکەر: (٢٠٠ وات بەتێکڕای ١ کاتژمێر رۆژانە .

٨- ئوتو: (١٠٠٠ وات بەتێکڕای ١ کاتژمێر رۆژانە .

٩- پانکە: (١٠٠ وات بەتێکڕای ٨ کاتژمێر و بۆ ماوەی ٥ مانگ لە ساڵەکەدا.

١٠- ١فێنککەرەوە (مبردە) بچووك: (٢٠٠ وات بەتێکڕای ٨ کاتژمێر و بۆ ماوەی ٥ مانگ .

١١- فێنککەرەوە (مبردە) گەورە: (٣٠٠ وات بەتێکڕای ٨ کاتژمێر و بۆ ماوەی ٥ مانگ .

١٢- سەتەلایت: (٦٠ وات بەتێکڕای ١٠ کاتژمێر رۆژانە .

١٣- سپلیت ٤ تەن : (٤٥٠٠ وات بەتێکڕای ٦کاتژمێر بۆ ماوەی ٧ مانگ.

١٤- سپلیت و ئێرکۆندیشن ٢ تەن : (٣٠٠٠ وات بەتێکڕای ٦ کاتژمێر و بۆ ماوەی ٧ مانگ

١٥- ئێرکۆندیشن ١,٥ تەن : (٢٠٠٠ وات بەتێکڕای ٦ کاتژمێر و بۆ ماوەی ٧ مانگ.

١٦- بۆیلەری گەورەی ئاو: (٣٠٠٠ وات بەتێکڕای ٨ کاتژمێر رۆژانە و بۆ ماوەی ٦ مانگ .

١٧- بۆیلەری بچووکی ئاو : (٢٠٠٠ وات بەتێکڕای ٨ کاتژمێر و بۆ ماوەی ٦ مانگ.

١٨- گەرمکەرەوە (مدفاءة) گەورە : (٢٠٠٠ وات بەتێکڕای ١٢ کاتژمێر و بۆ ماوەی ٤ مانگ .

١٩- گەرمکەرەوە (مدفاءة) بچووك : (١٠٠٠ وات بەتێکڕای ١٢ کاتژمێر و بۆ ماوەی ٤مانگ.

٢٠- ئەو ئامێرە کارەباییانەی ناویان نەهاتووە: ماوەی کارکردن و پارەکەی بەتێکڕای کاتژمێری کارکردنی دیاری دەکرێت و دەخەملێنرێت لەلایەن لیژنەی تایبەت.

دووەم: ئەو پێوەرانەی دانراون بۆ پۆڵەکانی تر جگە لەماڵان بڕی وزەی کارەبای بەکارهاتوو دیاری دەکرێت، لە لایەن فەرمانگەی تەکنیکی پەیوەندیدار لە بەڕێوەبەرایەتی دابەشکردنی وزەی کارەبا بەپێی خشتەی خەملاندنی باری ئامێرەکان کە لەیەکەم سەرەوەدا هاتووە، وەدەربارەی ئەو ئامێرانەی کەلەخشتەکەدانین خەملاندنەکە بەم جۆرە دەبێت: تواناکەی*١٢(کاتژمێر)*٠,٧٥

سێیەم: بۆ ئەو هاوبەشانەی گۆڕەری تایبەت بەخۆیان هەیە (بۆ گشت پۆڵەکان) بڕی کارەبای بەکارهاتوویان بەشێوەیە دەخەملێنرێت:

تواناکەی*٠,٧٥*کات (کاتژمێر) بەلەبەر چاوگرتنی کاتی کارکردنی شوێنەکە کات دیاری دەکرێت بەمەرجێك کاتەکە لە ١٢ کاتژمێر کەمتر نەبێت لە ڕۆژێکدا.

پاشکۆی ژمارە (٣)

ڕێنمایی جێبەجێکردنی پڕۆژەکانی وزەی کارەبا لەلایەن وەزارەتەکان و لایەنە پەیوەندیدارەکانی حکومەتی هەرێم.

١- هەر پڕۆژەیەك لەلایەن هەر وەزارەتێك یان لایەنێکی دیکە داوا بکرێت، دەبێت بودجەی گەیاندنی وزەی کارەبای پڕۆژەکە لەلایەن سوودمەند دابین بکرێت ، ئەم بودجەیەش بەپێی دەرخستەیەك دەبێت کە لە لایەن فەرمانگەی وزەی کارەبای پەیوەندیدارەوە ئامادە دەکرێت بەپێی دوانرخی هەموارکراوی وەزارەت.

٢- هەموو ئەو پڕۆژانەی لەلایەن وەزارەتەکانی دیکەو لایەنەکانی تری نەبەستراو بە وەزارەت ئەنجام دەدرێن و پێویستیان بە گەیاندنی وزەی کارەبا یان خزمەتگوزارییەکی دیکەی کارەبا هەبێت وەك (هەڵگرتنەوەی ستوون ، گۆڕینی ڕێڕەوی هێڵ یان فیدەر ، گۆڕانکاری بەمەبەستی نوێکردنەوە ، ڕووناکی ، هتد . .) سەرجەم بودجەی کارەکە لەگەڵ بودجەی گشتی پڕۆژەکە لەئەستۆی سوودمەند دەبێت وەکەرەستە کۆنەکان دەبێتە موڵکی فەرمانگەی کارەبای پەیوەندیدار.

٣- نابێت هیچ لایەنێك بەبێ ڕەزامەندی وەزارەتی کارەبا هیچ پڕۆژەیەکی کارەبایی لەسەر تۆڕی کارەبا جێبەجێ بکات بە پێچەوانەوە بە پێی یاسا مامەڵەی لەگەڵ دەکرێت.

٤- کاری چاککردن و ئیشپێکرنی کارە کارەباییەکانی پڕۆژەکانی ئەنجامدراو بەپێی ئەم خاڵانەی سەرەوە دەکەوێتە ئەستۆی وەزارەت بەپێی جۆری گرێبەستەکە.

پاشکۆی ژمارە (٤)

پێناسەی (پۆل)ە کانی هاوبەشەکان بەپێی چالاکیەکانیان

یەکەم: پۆلی ماڵان.

ئەو هاوبەشانە دەگرێتەوە کە وزەی کارەبا بەکاردەهێنن و نیشتەجێی ماڵانن لەم جۆرە پێکهاتانەدا:

١-خانوی نیشتەجێبون لەشار و شارۆچکە و گوندەکان.

٢-باڵەخانەکانی نیشتەجێبوون.

٣-کابینەکان.

نرخی وزەی کارەبا بۆ ئەو جۆرە بینایانەی سەرەوە بەم جۆرە دەبێت:

١- ئەو بینایانەی کەپێوەری (سینگل فەیس) و (سێ فەیس)یان هەیە، ئەوە بەپێی ئاستەکانی بەکارهێنانی وزەی کارەبا دەبێت کە بۆ هەر ئاستێك نرخ دیاریکراون.

٢- ئەو بینایانەی كە پێوەریان نیە، نۆڕین ئەنجام دەدرێت بۆ شوێنەكە بەمەبەستی خەمڵاندنی بەكارهێنانی وزە بەپێی ژمارەو جۆری ئامێرە كارەباییەكان كەبەكار دەهێنرێت لەو بینایەدا، تا ئەو كاتەی پێوەری بۆ دادەنرێت.

٣- ئەو كۆمەڵگا نیشتەجێبونانەی كە یەك پێوەریان هەیە، ئەوە بڕی نرخی یەكەی وزەی كارەبای تۆماركراو لەخاوەن پرۆژەكە وەردەگیرێت بەو سیستەمەی كە وەزارەت پەیڕەوی دەكات.

پۆلی بازرگانی:

ئەو هاوبەشانە دەگرێتەوە كەتایبەتن بەبەكارهێنانی وزەی كارەبا بۆ بواری بازرگانی كەرتی تایبەت و كەرتی گشتی بەپێی سروشتی چالاكییەكە، وەك لەخوارەوە هاتووە:

١- نوسینگەی بازرگانییەكانی تاك و كۆ.

٢- چێشتخانە و چایخانە و نانەواخانە وشوێنی فرۆشتنی ساردەمەنی و شیرینی و هاوشێوەكانیان لەشوێنە گشتییەكان.

٣- كۆمەڵە و سەندیكا ناپیشەییەكان.

٤- یاریگا و سینەما و بازاڕ و مۆڵ و نۆرینگە پزیشكیەكان و دەرمانخانەكان.

٥- سایلۆكان و كۆگای ساردكەرەوە (ثلاجات) و كۆگاكانی كەلوپەلە جۆراوجۆرەكان.

٦- نوسینگەكانی خزمەتگوزاری پیشەیی، وەك (نوسینگەكانی خانوبەرە ، پارێزەران , ژمێركاران ، خزمەتگوزاری ئەندازیاری ، پەڕاوگەكان) ، وە هەروەها نوسینگەی دەرهێنانی سینەمایی و دۆبلاج و هۆڵی شانۆگەری و شوێنی بلیارد و سەرتاشخانە و شوێنی جوانكاری و هاوشێوەكانیان.

٧- بەنزینخانە و گۆڕەپانی فرۆشتنی غاز.

٨- باخچەی ساوایان و قوتابخانە و كۆلێژ و زانكۆ تایبەتەكان و یانەوەرزشییەكان و یانەكانی رۆشنبیری و كۆمەڵایەتی و نەخۆشخانە ئەهلییەكان و كەناڵەكانی رادیۆ و تەلەفزیونە ئەهلییەكان.

٩- وەرشەكانی پلاستیكی و ئاسنگەری و ئەلەمنیۆم.

١٠- كۆمپانیاكانی گەیاندن.

١١- وەهەر بەكارهێنەرێكی تری كارەبا كە لە پۆلەكانی تر ئاماژەی بۆ نەكراوە.

پۆلی پیشەسازی:

ئەو هاوبەشانە دەگرێتەوە كەتایبەتن بەبەكارهێنانی وزەی كارەبا بۆ بواری پیشەسازی، كەسروشتی كاریان بریتییە لەگۆڕینی مادە لەدۆخێكەوە بۆ دۆخێكی تر بەمەرجێك مۆڵەتی لایەنە پەیوەندیدارەكانی وەزارەتی پیشەسازی و بازرگانی یان دەستەی وەبەرهێنانی هەبێت، وەئەم بەكارهێنانە دەگرێتەوە:

١- پیشەسازی بچوك:

كەبریتیە لە دروستكردنی شیرینی و بەرهەمە شیرییەكان و خواردنەوەكان و كارگەكانی ئارد وئالیك و پیشەسازی خۆراك و چاپەمەنی و بڵاوكردنەوە و كارگەی ساردەمەنی و قوتوكردن (تعلیب) و هاوشێوەكانیان.

٢- پیشەسازی دەرهێنان و گۆڕین:
وەك پیشەسازی نەوت و خەڵوز و خشت و چیمەنتــۆ و ئاسن و فەرش و جل و بەرگ و پێستەسازی و کەلوپەلی ماڵ و هاوشێــوەکانیان. نرخی ئەم جۆرە هــاوبەشانە پەیوەستە بە ئاستی ڤۆڵــتیەی بەکارهاتوو (400KV, 132KV, 33KV, 11KV , 0.4KV)

پۆلی کشتوکاڵ:
ئەو هاوبەشانە دەگرێتەوە کەتایبەتن بەبەکارهێنانی وزەی کارەبا بۆ بواری کشتوکاڵ و راوکردن وەك (کێڵگەکان، بێستانەکان، ترومپای کشتوکاڵی، سەنتەرەکانی راو، کێڵگەکانی بەخێوکردنی پەلەوەڕ و ئاژەڵە جیاوازەکان و حەوزی ماسی و شەتلگە) و هاوشێوەی ئەم چالاکییانە بەمەرجێك مۆڵەتی لایەنە پەیوەندیدارەکانی وەزارەتی کشتوکاڵ و سەرچاوەکانی ئاو هەبێت.

پۆلی میری:
هاوبەشەکانی دام و دەزگا حکومیەکان دەگرێتەوە کە تایبەتن بەبەکارهێنانی وزەی کارەبا بۆ فەرمانگە میریەکان و بینایەی وەزارەتەکان فەرمانگە نەبەستراوەکان بەوەزارەتەکان و کونسولگەرییەکان و بەشە ناوخۆییە میریەکانی قوتابیان و نەخۆشخانە میرییەکان وشوێنەکانی پەرستن، قوتابخانەکان، وەهەروەها سەندیکاو رێکخراوەکانی کۆمەلگای مەدەنی, بارەگای حیزبەکان و دام و دەزگاکانیان کە مۆڵەتی فەرمیان هەیە لە حکومەتی هەرێمی کوردستان.

خشتەکان

خشتەی ژمارە (١)

کرێی نۆڕین و بەستانی پێوەر و خزمەتگوزاری پێشکەشکراو بە هاوبەش:

١- نرخی کرێی نۆڕین

کرێی نۆڕین	
چالاکی	کرێ (دینار)
پۆلی ماڵ و بازرگانی و میری لە سنووری شارەوانییەکان	٥٠٠٠
پۆلی ماڵ و بازرگانی و میری لە سنووری دەرەوەی شارەوانییەکان	١٠٠٠٠
پۆلی کشتوکاڵی پ.ن	٣٠٠٠٠
پۆلی پیشەسازی پ.ن	٢٠٠٠٠
بۆ هەموو پۆلێك کە پ.ب بێت	٥٠٠٠٠

٢- نرخی کرێی بەستن

کرێی بەستن	
چالاکی	کرێ (دینار)
پۆلی ماڵ و بازرگانی و میری سینگل فەیس	١٠٠٠٠
پۆلی ماڵ و بازرگانی و میری سێ فەیس.	٢٠٠٠٠
پۆلی کشتوکاڵی و پیشەسازی ڤۆڵتیەی نزم.	٢٥٠٠٠
بۆ هەر پۆلێك کە پ.ب.بێت	٤٠٠٠٠

٣- نرخی بڕین یان گەڕاندنەوەی وزەی کارەبا

کرێی بڕین یان گەڕاندنەوەی وزەی کارەبا	
کرێ (دینار)	چالاکی
٥٠٠٠	پۆلی ماڵ و بازرگانی و میری سینگل فەیس
٧٥٠٠	پۆلی ماڵ و بازرگانی و میری سێ فەیس.
١٠٠٠٠	پۆلی کشتوکاڵی و پیشەسازی ڤۆڵتیەی نزم.
٢٥٠٠٠	بۆ سەرجەم جۆرەکانی ڤۆڵتیەی بەرز.

تێبینی: ئەگەر هاوڵاتی ئامادە نەبوو پارەی وزەی کارەبا بدات فەرمانگە لیستی بڕینی وزەی کارەباکەی بۆ دەردەکات بەپێی بڕ و ماوەی نەدانی قەرزەکە. وە دوای دانی ئەم پارەیە لەلایەن هاوبەش ئەوە کرێی بڕین و گەڕاندنەوەی وزەی کارەباکەی لێ وەردەگیرێت بەپێی خاڵی (٣) خشتەی ژمارە(١) ئینجا وزەکەی بۆ دەگەڕێنرێتەوە.

٤- نرخی کرێی گۆڕینی پێوەر(نرخی پێوەر لەسەر هاوبەشە کاتێك فەرمانگە دابینی بکات)

کرێی گۆڕینی پێوەر	
کرێ (دینار)	چالاکی
٨٠٠٠	پۆلی ماڵ و بازرگانی و میری سینگل فەیس
١٥٠٠٠	پۆلی ماڵ و بازرگانی و میری سێ فەیس.
٢٠٠٠٠	پۆلی کشتوکاڵی و پیشەسازی ڤۆڵتیەی نزم.
٣٠٠٠٠	بۆ سەرجەم جۆرەکانی ڤۆڵتیەی بەرز.

٥- نرخی کرێی گۆڕینی شوێنی پێوەر

کرێی گۆڕینی شوێنی پێوەر	
کرێ (دینار)	چالاکی
١٠٠٠٠	پۆلی ماڵ و بازرگانی و میری سینگل فەیس
٢٠٠٠٠	پۆلی ماڵ و بازرگانی و میری سێ فەیس.
٢٥٠٠٠	پۆلی کشتوکاڵی و پیشەسازی ڤۆڵتیەی نزم.
٣٥٠٠٠	بۆ سەرجەم جۆرەکانی ڤۆڵتیەی بەرز.

٦- نرخی کرێی مۆرکردنەوەی پێوەر

کرێی مۆرکردنەوەی پێوەر	
کرێ (دینار)	چالاکی
٥٠٠٠	پۆلی ماڵ و بازرگانی و میری سینگل فەیس
١٠٠٠٠	پۆلی ماڵ و بازرگانی و میری سێ فەیس.
١٥٠٠٠	پۆلی کشتوکاڵی و پیشەسازی ڤۆڵتیەی نزم.
٢٥٠٠٠	بۆ سەرجەم جۆرەکانی ڤۆڵتیەی بەرز.

تێبینی: تەنها بۆ مۆری خوارەوە ئەم بڕانەی سەرەوە وەردەگیرێت، بەڵام ئەگەر مۆری سەرەوە بوو پێویستە پێوەرەکە لێبکرێتەوە و لەفەرمانگە نۆڕینی بۆ بکرێت وە بەسەرپێچی دادەنرێت بەپێی ئەم ڕێنمایییە .

۷- نرخی کرێی گۆڕینی ناوی هاوبەش

کرێی گۆڕینی ناوی هاوبەش	
کرێ (دینار)	چالاکی
٥٠٠٠	گۆڕینی ناوی هاوبەش

۸- نرخی کرێی هێڵ گۆڕین

کرێی هێڵ گۆڕین	
کرێ (دینار)	چالاکی
١٥٠٠٠	پێوەری سینگل فەیس
٣٠٠٠٠	پێوەری سێ فەیس
بە پێ دوا نرخی هەموارکراوی وەزارەت	گۆڕینی ستوون و (H-Pole) ی گۆڕەر
٢٥٠٠٠	لەبری کوژانەوەی هێڵی ڤۆڵتیەی نزمی گۆڕەر بۆ هەر کاتژمێرێك
٥٠٠٠٠	لەبری کوژانەوەی هێڵی ڤۆڵتیەی بەرز لەسەر هەر گۆڕەرێك بۆ هەرکاتژمێرێك

۹- نرخی کرێی (زیادە قوە)

کرێی (زیادە قوە)	
کرێ (دینار)	چالاکی
١٥٠٠٠	هاوبەشی ماڵ
٣٠٠٠٠	هاوبەشی بازرگانی و میری

١٠- نرخی پێوەر: (نرخی پێوەر بەپێی لیستی هەموارکراوی وەزارەتی کارەبا دادەنرێت ئەگەر پێوەر لەلایەن فەرمانگەوە دابین کرا)

١١- لەکاتی ئەنجامدانی سەرپێچی, سەرپێچیکار بەم شێوەیە مامەڵەی لەگەڵ دەکرێت:

یەکەم: بۆ جاری یەکەم ئەم دوو جۆرە پێ بژاردنە (غرامە)یە لە یەك کاتدا لەسەر پێچیکار وەردەگیرێت:

أ- بەپێی خەملاندنی کارەبای بەکارهاتوو:

	ماڵان	بازرگانی وگەشت و گوزار	پیشەسازی و کشتوکاڵ و میری
خەملاندنی سەرفیات	خەملاندنی سەرفیات*١,٥	خەملاندنی سەرفیات*٢	خەملاندنی سەرفیات*٣

ب- پێبژاردنی براوە(غرامة مقطوعة) بە (دینار):

پێبژاردن	ماڵان	بازرگانی وگەشت و گوزار	پیشەسازی و کشتوکاڵ و میری
سینگل فەیس	٥٠٠٠٠٠	٧٥٠٠٠٠	
سێفەیس	٧٥٠٠٠٠	١٠٠٠٠٠٠	١٠٠٠٠٠٠
گۆڕەر		١٠٠٠٠*KVA	١٠٠٠٠*KVA

دووەم: بۆ جاری دووەم دەدرێتە دادگا وەك دزینی موڵکی گشتی مامەڵەی لەگەڵ دەکرێت.

١٢. بۆ ئامێرەکانی وەك گۆڕەر و ستوون و بۆردی دابەشکردن و بۆردی کۆنترۆڵی رووناکی و کێبڵ بە سەرجەم جۆرەکانیەوە یان هەر کەلوپەلێکی دیکە دەبێت زیانەکەی بخەملێنرێت بە پێی دواین نرخی هەموارکراوی وەزارەت.

۱۳- کرێی خوێندنەوەی پێوەر (لەسەر داواکاری هاوبەش)

شوێن	گشت پۆڵەکان بە (دینار)
سنووری شارەوانی	۲۰۰۰۰
دەرەوەی سنووری شارەوانی	۳۰۰۰۰

خشتەی ژمارە (۲)

۱- نرخی بەکرێدانی ساڵانەی کەلوپەلی کارەبا بۆ ئەو کەلوپەلانەی پێش ئەم ڕێنماییە بە کرێ دراون .

ژ	گۆڕەری ۳۳/۰,٤KV, ۱۱/۰,٤ KV	نرخ(دینار)
۱	گۆڕەری ۲۵KVA	۷۰۰۰۰
۲	گۆڕەری ۵۰KVA	۱٤۰۰۰۰
۳	گۆڕەری ٦۳KVA	۱٦۰۰۰۰
٤	گۆڕەری ۱۰۰KVA	۲۰۰۰۰۰
۵	گۆڕەری ۱٦۰KVA	۲۵۰۰۰۰
٦	گۆڕەری ۲۵۰KVA	۳۰۰۰۰۰
۷	گۆڕەری ٤۰۰KVA	٤۰۰۰۰۰
۸	گۆڕەری ٦۳۰KVA	۵۰۰۰۰۰
۹	گۆڕەری ۱۰۰۰KVA	۷۰۰۰۰۰
۱۰	گۆڕەری ۱٦۰۰ KVA	۹۰۰۰۰۰

تێبینی: ئەگەر گۆڕەرەکە جۆری (کیوسك) بوو ئەوە ڕێژەی (٪۱۰) نرخی کرێکە زیاد دەبێت.

۲- بۆردی سێرکت برێکەر بۆ وزەوی نزم

ژ	قەبارەی سێرکت (ئەمپێر)	نرخ (دینار)
۱	۱۰۰	۲۰۰۰۰
۲	۲۵۰	۳۰۰۰۰
۳	٤۰۰	٤۰۰۰۰
٤	٦۳۰	۵۰۰۰۰
۵	۱۰۰۰	۷۰۰۰۰

۳- وێستگەی مۆبایل (متنقلە)

ژ	وێستگەی مۆبایل (متنقلە)	نرخ (دینار)
۱	وێستگە بە قەبارەی ۱۰ MVA	٦،۳۰۰،۰۰۰
۲	وێستگە بە قەبارەی ۱۵ MVA	۹،٤۵۰،۰۰۰
۳	وێستگە بە قەبارەی ۲۵ MVA	۱۲،٦۰۰،۰۰۰

تێبینی :

۱- لە کاتی دانانی گۆڕەری جیاواز کە لە خشتەکەدا ئاماژەی پێنەدراوە وەك (ئەو گۆڕەرە کە بە هەوا سارد دەکرێتەوە و ڕۆنی تێدایە و گڕ ناگرێت)، نرخی کرێکەی بەپێی MVA بۆی ئەژمار دەکرێت.

۲- پێدانی سێرکت برێکەری وزەوی نزم لە ڕێگای فەرمانگەی پەیوەندیدار دەبێت و ئەگەر دەست نەکەوت بەپێی ڕێنماییەکانی فەرمانگە و سیفاتی تەکنیکی پەیڕەوکراو لە لایەن هاوبەشەکەوە دابین دەکرێت.

خشتەی ژمارە (٣)

کرێی پشکنینی(فحص) ئامێرەکانی کارەبا

ژ	جۆری ئامێری کارەبای	نرخ(دینار)
١	گۆڕەر (سەرجەم قەبارەکانی) لە فەرمانگەکە	١٠٠٠٠٠
٢	گۆڕەر (سەرجەم قەبارەکانی) لە شوێنی کار	٢٠٠٠٠٠
٣	سێرکت برێکەر بۆ وزەی نزم لە فەرمانگە	١٠٠٠٠
٤	سێرکت برێکەر بۆ وزەی نزم لە شوێنی کار	٢٥٠٠٠
٥	سێرکت برێکەر بۆ وزەی بەرز لە فەرمانگە	١٠٠٠٠
٦	سێرکت برێکەر بۆ وزەی بەرز لە شوێنی کار	٢٥٠٠٠
٧	یەك نموونە رۆنی گۆڕەر لە فەرمانگە	١٠٠٠٠
٨	یەك نموونە رۆنی گۆڕەر لە شوێنی کار	٢٥٠٠٠
٩	پێوەری ١Ø لە فەرمانگە	١٥٠٠
١٠	پێوەری ١Ø لە شوێنی کارە	٣٠٠٠
١١	پێوەری ٣Ø لە فەرمانگە	٥٠٠٠
١٢	پێوەری ٣Ø لە شوێنی کار	١٠٠٠٠
١٣	پێوەری ٣Ø لەگەڵ نیشاندەری هێزی بەرز لە فەرمانگە	١٠٠٠٠
١٤	پێوەری ٣Ø لەگەڵ نیشاندەری هێزی بەرز لە شوێنی کار	١٥٠٠٠
١٥	C.T لە فەرمانگە	١٠٠٠٠
١٦	C.T لە شوێنی کار	٢٥٠٠٠
١٧	V.T لە فەرمانگە	١٠٠٠٠
١٨	V.Tی لە شوێنی کار	٢٥٠٠٠

خشتەی ژمارە (٤)

بڕی کەمترین ڕێپێدانی دووری لەسنووری هێڵی کارەباوە

جۆری بەربەست	کەمترین ڕێپێدانی کارەبا بە ستوونی (متر)				کەمترین ڕێپێدانی کارەبا بە ئاسۆیی (متر)			
	١١ ك.ڤ و ٠,٤ ك.ڤ	٣٣ ك.ڤ	١٣٢ ك.ڤ	٤٠٠ ك.ڤ	١١ ك.ڤ و٠,٤ ك.ڤ	٣٣ ك.ڤ	١٣٢ ك.ڤ	٤٠٠ ك.ڤ
١- زەوی سروشتی								
أ- زەوی چۆل	٦	٦	٦	٨,٢٥	١٠	٢٥	٥٠	٥٠
ب-زەوی ئاوەدان	٧	٧	٧		١٠	١٥	٣٠	٥٠
٢- ڕێگا و هێڵی شەمەنەفەر								
أ-ڕێگای سەرەکی	٨	١٠	١٠	١٠		٦٠	٧٥	١٠٠
ب-ڕێگای لاوەکی	٧,٥	٨,٥	٩,٥	١٠		٥٠	٥٠	١٠٠
ت-هێڵی شەمەنەفەر	٨	١١,٥	١١,٥	١٥		٥٠	٥٠	٥٠
٣- هێڵی کارەبا								
أ-هێڵی ٤٠٠ ك.ڤ.	٥	٥	٥	٥	-	٥٠	٥٠	٥٠
ب-هێڵی١٣٢ ك.ڤ.	٣	٣	٣	٥	-	٣٠	٣٠	٥٠
ت-هێڵی٣٣ ك.ڤ.	٢	٢,٥	٣	٥	-	١٥	٣٠	٥٠
پ-هێڵی ١١ ك.ڤ.	١,٥	٢	٣	٥	-	-		
٤- هێڵی تەلەفون								
٥- بۆری نەوت	٧,٥	٨	٩	١٠	-	١٠٠	١٠٠	١٠٠

٦- وێستگەکانی بەرهەمە نەوتیەکان	٧	٧	٧	١٠	–	١٥	٣٠	٧٥
٧- پەرینەوە لە ئاو و جۆگەل ئاوییەکان بەرزترین ئاستی ئاو أ-کەشتیەوانی ب- نا کەشتیەوانی	١٢,٥ ٧	١٢,٥ ٧	١٢,٥ ٧	١٤,٧٥ ٩,٢٥	– –	– –	– –	– –
٨- باڵەخانەکان	٣,٥	٣,٥	٥	٦,٧٥	١	٣,٥	–	–
٩- دار و درەخت	٢	٢,٥	٥	٦,٧٥	–	–	–	–

خشتەی ژمارە (٥)

کرێی کارەبای کار پێکراو لە ئێستادا (خشتەی نرخی کارەبا)

١- جۆری ماڵان

#	سەرف کردنی لە ماوەی مانگێك kwh	یەکەی سەرف کردن لە مانگێك بە kwh	نرخی کارەبا بە دینار
١	١ - ٤٥٠	٤٥٠	١٥
٢	٤٥١ - ٩٠٠	٤٥٠	٢٠
٣	٩٠١ - ١٥٠٠	٦٠٠	٣٥
٤	١٥٠١ - ٢١٠٠	٦٠٠	٦٠
٥	٢١٠١ - ٣٠٠٠	٩٠٠	٧٥
٦	٣٠٠١ - ٥٠٠٠	٢٠٠٠	١٥٠
٧	٥٠٠١ – بەسەرەوە	....	٢٠٠

٢- جۆری بازرگانی (١٣٠) دینار بۆ هەر یەك (kwh) .

٣- جۆری پیشەسازی

#	سەرف کردنی لە ماوەی مانگێك بەkwh	نرخی کارەبا بە دینار	تێبینی
١	٠,٤ KV	١٢٠	بە پێ ی نوسراوی سەرۆکایەتی ئەنجومەنی وەزیران ژ. ١٣٩٣ لە بەرواری ٢٠١٥\١٢\٢٢
٢	١١ KV	١٠٠	
٣	٣٣ KV	١٠٠	
٤	١٣٢ KV	١٠٠	

تێبینی : سەبارەت بە نرخی بەکار هێنانی کارەبا لە پۆلی پیشەسازی بە پێ ی بەکار هێنان ئەو نرخانەی سەرەوە پەیرەو دەکرێت نەوەك بە پێ ی پێدانی ڤۆلتیە ، واتە ئەگەر بەکار هێنانی پێکهاتە پیشەسازیەکە(0.4KV) ئەوا بە نرخی (١٢٠) دینار دەبێت بۆ هەر (kwh)ێك بێ ڕەچاو کردنی جۆری ڤۆلتیەی پێدراو بە سەرچاوەی پێدانی کارەبا، بەڵام ئەگەر هاتوو پێکهاتەکە جۆری بەکار هێنانی ڤۆلتیەی سەروی (0.4KV) هەبوو ئەوا وەك نرخی (11KV) مامەڵەی لەگەڵ دەکرێت واتە (١٠٠) دینار بۆ هەر (Kwh)ێك وەهەروەها ئەگەر جۆری بەکارهێنانی ڤۆلتیە لە پێکهاتە پیشەسازیەکە سەروی (11KV) ئەوا وەك نرخی (33KV) کە لە خشتەی سەرەوەدا هاتووە مامەڵەی لەگەڵ دەکرێت وەهەروەها بە هەمان شێوە بۆ ڤۆلتیەی سەروتر.

٤- جۆری کشتوکاڵی (٣٠) دینار بۆ هەر یەك .

٥- جۆری میری (١٥٠) دینار بۆ هەر یەك (kwh) .